Literary & cultural magazine ■ Goroob
مجله فرهنگی، ادبی، هنری

غروب

یادنامه پیر فرزانه فرهنگ و ادب

استاد موسی هریسی نژاد

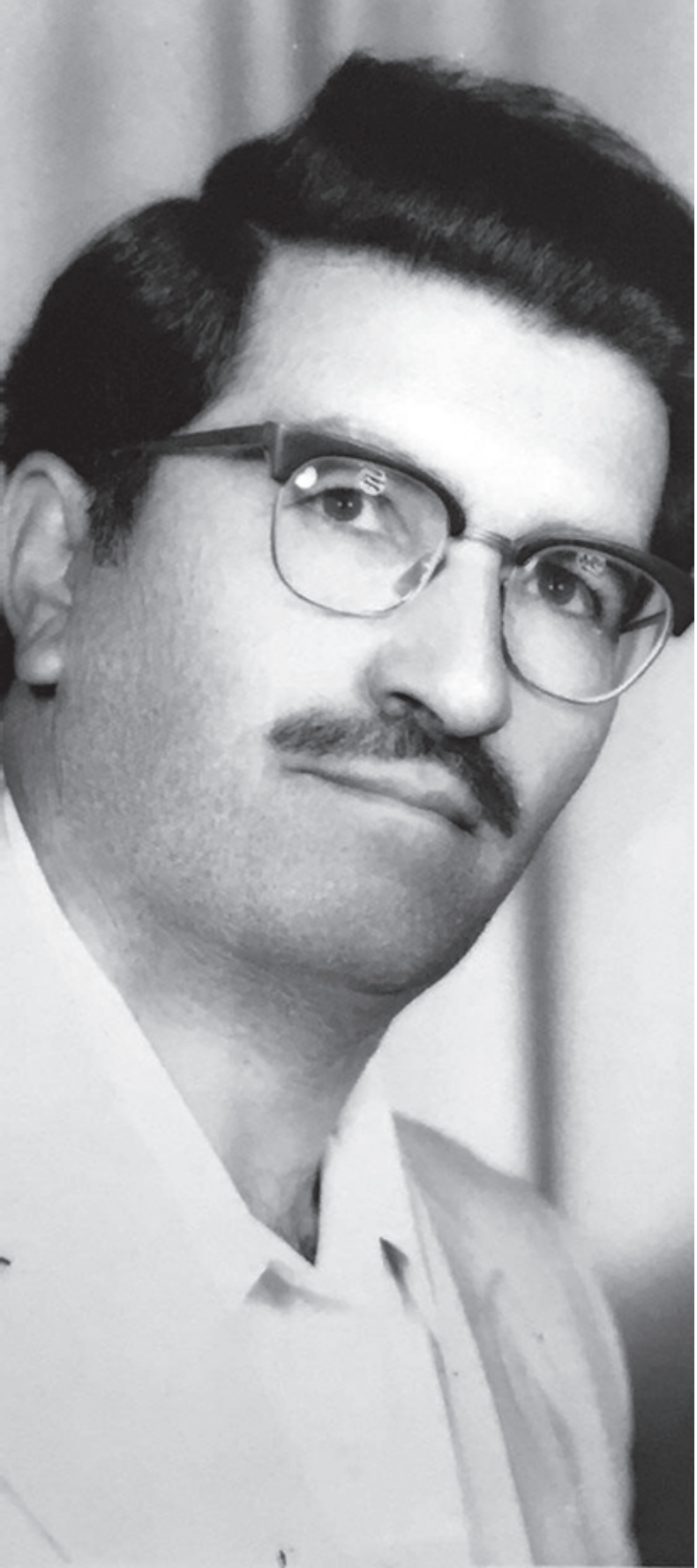

غروب

▪ مجله ای برای فرهنگ و هنر

Literary & cultural magazine

▪ صاحب امتیاز و مدیر مسئول:

علی حامد ایمان

▪ سردبیر:

رضا همراز

▪ زیر نظر شورای نویسندگان

▪ عکس روی جلد: روشن نوروزی

▪ عکس پشت جلد: مقصود سامع سردرودی

▪ دفتر مرکزی

تبریز- خ شریعتی شمالی (نرسیده به سه راه امین)

روبروی دبیرستان ثقه الاسلام

مجتمع کاروس

طبقه ۳- واحد ۶

کد پستی: ۳۹۱۹۶۵۱۳۳۷

تلفاکس: ۰۴۱-۳۵۵۷۰۱۶۰

۰۹۱۴ ۷۷۶ ۰۳ ٦٦

▪Email

goroob.magazine@gmail.com

رضا همراز

قیرخ گون بوندان اول تانری نین اوجسوز – بوجاقسیز رحمتینه واصل اولان روح اوللّه اوغلو رحمتلی اوستاد حاج موسی هریسی نژاد ایله ائله ان گنج چاغلاریمدان تانیش ایدیمسه ده، اونون بیر سیرا فیکیرلری ده هئچ راضی لاشمازدیم! اما او دئین لرین بیر چوخو ایله کامیل شکیلده راضی لیق وئرردیم. بو نجیب انسانین ان دیرلی ایش لریندن تورک، اوزل لیک له آذربایجان ادبیاتینا ماراق گوستریب، بو باره ده ایشله مه سی ایدی. اوستاد اوزون او مرحله یه چاتدیرمیشدیر کی، نهنگ شاعیریمیز شیروانلی خاقانی نین بیرسیرا آغیر قصیده لرین قارشی لاییب، اونون شرح حالین یازیب یادا بیر سیرا شعرلرین مهارت له آچیق لامیشدیر. ادبیات عالمینده اونون ان چوخ سئودیکی شاعیرلردن بونلاری گوسترمک اولار: شیروانلی خاقانی، باغدادلی فضولی، سنائی، تبریزلی قطران، انوری، مولوی و باشقا بیر نئچه شاعیر. اوستاد هریسی ادبیات عالمینه ائله گنج چاغلاریندان قدم قویموشدور. او، حتی میللی حوکومت چاغیندا پارلایان شاعیرلر مجلسینده ده اشتراک ائدیب آشاغیداکی شعرینده طنطنه ایله اوخوموشدور :

شانلی آذربایجان
بزک لی ائیله ییب گول بوستانی
هزاره باشلاییدیر داستانی
آچیب سوسن تؤکوب رخساره زولفون
عبیرآمیز ائدیب باد صبانی
خمار باده وصلم کی لاله–
اولوب جام شراب ارغوانی
دومانلی داغ، چیچک لی باغ، یاشیل چول
یئره حسرت قویوبدور کهکشانی
چیخارکن گؤن، باتار اولدوز گول اوسته
ائدر سیماب داغلاردان دومانی
چاتییدیر باش– باشا سرو و صنوبر
اولبدور باغبان گول میزبانی
خزان ضحاکی تختیدن دوشوبدور
اولوب عرعر درفش کاویانی
گؤیردیب هر یئری خضر طبیعت
تاپیب اسکندر عمر جاودانی
ایشیقلیق ظلمته غالب اولارکن
کؤچوبدور اؤلکه دن غم کاروانی
چکیب کؤوشنده سونبول صف قوشون تک
چیخیب تخته گولون نو شیروانی
اوچور فاختا قونور گولدن گول اوسته
اؤتور بولبول سئویر هانسی هاوانی
«هریسی» طوطی شکر شکن دیر
سئور طوطی اولان هندوستانی
آذربایجان منه هندوستاندیر
یاشاسین شانلی آذربایجانی .

رحمتلی اوستاد هریسی نین آذربایجان ادبیاتیندا آدی قالارکی شاعیرلردن اولماسینا امینم. اونون بول– بول اثر لری تاسف له هله ده گون ایشیغینا چیخما امکانی تاپما بیلمه میشلر. سهروردی لی شیخ اشراقین «قیزیل عاغیل» کیمی شاه اثرین آچیقلایب حتی تورکجه میزه ده چئویرمیشدیر. سید حمزه نگاری نین دیوانین نشر حاضیرلامیش، مین ایل لیک آذربایجان عرفانینا دایر، ناصرالدین شاه قاجار، تورک لرین تاریخی، فردوسی یه عاید بیر رساله، تبریز ماثرلرینه دایر ۳۰ حدودوندا مقاله، تیمور اوچون بیر رساله، شیروانلی خاقانی ایچون تورکجه هابئله فارسجا ایکی رساله، فارس شاعیرلرین شعرلریندن تورکجه میزه ترجمه، بویوک فضولی نین انیس القلب قصیده سینین تورکجه میزه ترجمه سی و... حاج آقا هریسی نین کارنامه سینین بیر قسمی دیر. اونون اثرلرینه دایر یازیب دانیشماق بورادا اولاسی دئییل. آنجاق بونو باشقا بیر ماجالا ساخلاماق گرک. الده اولان وجیزه نی بیر ادبیات خادمینه بورجوموزو اوده مک نیتی ایله بیر هفته دن آز بیر زماندا حاضیرلادیق. اولا بیلسین کی اونون روحونون شاد اولماسینا و قالانلارینین سئوینجینه سبب اولسون. انشا ا... تعالی

آثار

دونبلی ائلی

بئله نظره گلیرکی «دونبلی لر» اورارتولاراکی اسمی ۶۱ ئیل میلاددان قاباغاکیمی آذربایجاندا سلطنت ائدیبدیلر و ماد شاهنشاهی هوخشتره الیله منقرض اولوبدورلار منتسب بیر قبیله دیلر.
بو طایفا قدیم زاماندان خوی دا و دؤروبرینده یئرله‌شیب یاشامیشلار. نئجه کی شکاکلار یا شقاقی‌لر داش ماکی‌دا، کردستاندا و سرایدا ساکن اولان بیر طایفا دیرلار و شباهت‌لری دومبلی لره وار.
هر دؤرده طایفا باشچی‌لاری حؤکمران اولوب نهایت صفوی‌لرین آخیرلاریندا نادرشاه دؤرونده آذربایجاندا قودره ته چاتیب، گئت ـ گئده قودره تلری چوخالمیشدیر.

▪ دونبلی ائلی و آذربایجان

دونبلی‌لرین تاریخی دوروم لاری باشقا بیر مقاله‌ده اؤنجه منیم طرفیمده ن یازیلیب و بوراخیلمیشدی. بو یازیدا دونبلی‌لرین باشچیلاریندان کی آذربایجان و تبریز ده حؤکمران اولوب و آذربایجان تاریخینده رولاری اولموش و آذربایجان تاریخینده اؤزلرینه گؤره یئرتوتوب لار خلاصه اولاراق عزیز اوخوجولارا سؤز آچماق ایسته ییره م .
دونبلی‌لرین کؤکلری حاققیندا مختلیف نظرلر و عقیده‌لر واردیر. خلق آرا و دیللرده اولان سؤزلره گؤره اونلار اورارتولاردان یادیگار قالان بیر طایفادیرلار. اورارتو سلسله‌سینی بنا قویان آذربایجاندا (ارمه) آدلی بیر اره‌ن دیر. اورارتولار ۸۸۰ ایل میلاددان اؤنجه آذربایجاندا حؤکومته چاتمیشلار. چوخ یازیلی داشلار و تاریخی اثرلر بو سلسله‌نین شاهلارینین حاکی مبین نمونه اولاراق ورزیغاندا، سیغیندیل داغلاریندا اولان بیرکتیبه اورارتولارین، بئشینجی شاهی، «ایکینجی ساردوری» عصرینه عاید اولان بیر اثردیر. ۶۱۰ ایل میلاددان اؤنجه اکاتاندا مادلارین اوچونجو شاهی «هووخشتره» الیله اورارتو سلسله‌سی‌نین عؤمرونه سون قویولدو.
«نادر میرزا» «تاریخ جغرافی دارالسلطنه تبریز» اثرینده یازیرکی (دونبلی ائلی کورد قبیله‌لرده ندیرلرکی «موصل» اؤلکه لرینده یاشارمیشلار.) بئله نظره گلیرکی نادر میرزا بو سؤزو «محمدابن یعقوب» ون قاموس کیتابیندان گؤتورموش اولا. «کاتیب چلبی» «جهان نما» آدلی کیتابیندا دونبلی‌لرین خوی منطقه سینده «سکلان آباد» آدلی بیر قصبه ده یاشاماقلارین قئید ائدیر.

«شرف خان» اینانیرکی دونبلی‌لرین کؤکو عیسی آدلی شام امیرینه چاتیر، ۱۰۰۵ ایل هجری قمری ده ن اؤتن زامان عثمانلی شاهی «دؤردونجو سلطان مراد»، «ارزنجان» اؤلکه‌سین دونبلی‌لره تاپشیریر هابئله ارزنجان ماحالی دونبلی‌لرین الیله آبادلاشیر. شرفخانانین بو نظرییه‌سی الده اولان سندلره گؤره قوندارما و عاغیلا سیغمایان دیر.
«نادر میرزا» (سلمان سوی باشی) نی دونبلی ائلینین بیرینجی باشچی سی تانیییب کی «سکمن» اؤلکه سین آبادلاییب هابئله «جورسون» حاکمی «زال اوغلو محمد پاشا» نی اسیر ائدیب دیر. بئله نظره گلیرکی بو آدام «سلمان سوی باشی) یوخ، آنجاق (سلمان سوی باشی دیر). سوی باشی دان سونرا «جمشید سلطان دونبلی» مرندین حاکیمی اولدوقدا، عثمانلی «جیغال اوغلو» ایله دؤیوشوب و باسیلیب دیر.
«قوتوردره»، «اوراجیغین ابقای» ماحالی، «سلیمان سرای»، «چالدیران» و «سکلان» ماحاللاری چوخ زامانلار دونبلی حاکیم‌لرینین تصرروفونده اولوبدور. تاریخ یازانلار آرا سندیتی اولان «ابن اثیر» کی اؤزوده «موصل» دیاریندا یاشارمیش، یازیر: آذربایجانین گون باتان طرفینده یاشایان کردلر، انجب‌لرینین حاکیمی، «نجم‌الدین ایوب» اونلارلا بئله او دیاردان کؤچوب «موصل» و «دیاربکره» گلدیلر. موصل حاکیمی بو یئرین انتظاماتین اونا تاپشیردی و بؤیوک مقام صاحیبی اولدو. نجم‌الدین صلاح‌الدین یوسیفین (صلیبی دؤیوشلرینین فاتحی و ایوبی سلسله‌سینین بنا قویانی) نین، آتاسی دیر. صلاح‌الدین ۵۸۷ هجری قمری ایلینده شامدا دونیاسین ده‌ییشدی.
«ابوالفداحمله» صاحبی ده یازیر: دونبلی‌لر سلطان صلاح‌الدین ایوبی نین دویوشلرینده اونونلا چیین به چیین اولوب لار. بو روایته گؤره اولابیلرکی بو ائل نجم‌الدین ایوبی ایله بیرلیکده اؤز دیارلاریندان کؤچوب موصل دیارینا گئتمیش‌لر و بئله دوشونولور دونبلی ائلی کرد ائللرینده¬ن بیری ایمیش. آمما دونبلی حؤکم سوره‌نلرینین پایتختی عمومیله خوی شهری اولموش بو مناسیبته گؤره بو ائلین ییغینجاغی و اوتراغی خوی هابئله اونون دؤره‌برینده، اولان قص‌به‌لر و کندلرده اولموشدور.
«احمد خان دونبلی»
دونبلی ائلینین ان تانینمیشی سلمان خان سوی باشی اوغلو، ایوب خان اوغلو، مرتضی قلی خان اوغلو، شهباز خان اوغلو، مرتضی قلی خان اوغلو احمد خان دیر. احمد خان حاقیندا یئرینده آرتیق معلومات وئریله جکدیر.

▪ نجفقلی خان دونبلی تبریز حاکیمی

نجفقلی خان، احمد خانین قارداشی، مرتضی قلی خان اوغلو ۱۱۷۷- قمری ایلده کریم خان زندین فرمانیله. تبریزده بیگلر- بیگی عنوانیله حکمران اولدو. تبریزه باغلی ماحالار، ارونق انزاب، مهران رود- آلان بر آغوش- سرد صحرا- موازخان- بدوستان- خانمرود- ورودقات- دهخوارقان- ویرجرود- ویدهر- گوهرود- سراب- هشترود- مرند- گرگر- زنوز و اوجان و ابوفرمان دا قید اولونموشدور کی نجفقلی خانین حکمو اوماحالاردا دا یئرییرمیش.
نادر میرزا دارالسلطنه تبریز کیتابیندا قید ائدیرکی نجفقلی خان بیگلر- بیگی۱۱۹۴- قمر ایلینده خوی حاکیمی عمیسی احمد خانین راضی لیغی و حمایه‌سی ایله تبریزین دؤوره‌سینه مؤحکم و گئنیش بیر حاصار چکدی. تبریزین شهری و دؤوره باغ- باغات¬لاری¬دا بو حاصارین ایچینده یئرلشمیشدی. بو حاصارین سکگیز دروازاسی وارایدی.
۱- خیاوان قاپی سی- ۲- باغمیشه قاپی سی ۳- سیرخاب قاپی سی ۴- ده‌وه‌چی قاپی سی ۵- استانبول قاپی سی. ۶- گ‌جیل قاپیسی ۷- نوبار قاپیسی ۸- مهاد مهین قاپیسی آدلانمیشدیلار.
هر قاپی‌نین ایکی میناره‌سی رنگلی کاشی لارلا بزه‌نمیش، دروازانین اوستونه بویوک مرمرداشی قویولوب و اونلارین اؤزه‌رینه یازی‌لار قازیلمیشدی.
بو گونکوگون اوسکگیز قاپی‌دان باشقا تاریخی اثرلرکیمی تبریزه تکجه بیر باش قاخینجی قالیب دیر.

باغمیشه قاپی سیندا نئجه اولوب کی ایکی تاغلی بویوک بیر دەمیر قاپی نین بیر تاغی پاسلانمیش حالدا تبریز اهالی سی نه بوغما چیخاریر.
نجفقلی¬خان ری دروازا سینین چیخاریندا دا بیر بویوک و گؤزل باغ اکدیرمیشدی اونوندا آدی«بکلم» باغینا مشهور اولموشدو.
کریم خان زند ۱۱۸۰- نجی قمری ایلده یئنی دن بو عنوانلا فرمان صادر ائدیر:
عالیجاه، رفیع جایگاه، حشمت و جلالت و شهامت دستگاه، شوکت و اقبال و دولت پناه زبدەالخوانین الکرام و امیر الامراء الفطام. نجفقلی خان بئیگ‌لر بئیگی دارالسلطنه تبریز... نجفقلی خان تام اقتدارلا، مختاریت شکلینده تبریزده و اونا باغلی اولان ماحاللارا ۴۴- ایل حکومت ائدیر. اونون جماعتله گئچینمه‌سی تاریخلرده قئید اولموشدور.
۱۱۹۲- اینجی ایلده حیاتا گؤز یوموب، نجف شهرینده تورپاغا تاپشیریلیر.
نجفقلی خاندان سونرا اوغلو خدادادخان تبریزده بئیگ‌لر بئیگلی اولموشدور.

▪ احمد خان دونبلی

احمدخانین اؤنجه کیم اولوغو قید اولونوبدور. اونون پایتختی خوی شهری اولموش مرند، سلماس هابئله قاراداغا حاکیم ایمیش. تبریز حاکیمی، کرد اویماقلاری هامیسی اونون فرمانیندا اولوب‌لار.
نادر میرزا یازیر: احمد خان ۱۱۹۹- دا قیرخ مین قوشونلا تبریزه گلیب. نادر میرزا، حاج میرزا یوسف مجتهددەن نقل ائدیب کی بئله بیر آغیر قوشون کئشلیکده تبریزده بیر نفرین ده بیرنی قانامادی و هئچ کیمه زیان یئتیشمه دی.
احمد خان گنبد مطهر عسکرین علیهماالسلامین و معروف سردابین و مسجدلرین ۱۲۰۰- هـ ق ده سامرره ده بنا قویدو. ۱۲۰۶دا- دا اوغلو حسینقلی خان اونلاری تکمیل ائله دی. احمدخان خویدا دا بیر بویوک. گؤزل اوره‌ک اوخشایان بیر باغ سالدیرمیشدی.
احمدخان اوقدر قدرت صاحبی اولموشدوکی کریم خانین اوره‌ییی بو قدرتون اوشوندو شهباز خانین اوغلانلاری دئمک احمد خانین قارداشی اوغلانلاری کریم خانین شیرازدا یاخین آدام لاری اولموشدولار. اونلاری اویره‌دیب احمد خانین آرادان گؤتورولمه‌سی مقصدی ایله خویا گؤندردی. احمد خان قارداشی اوغلانلارین یاخشی قارشیلادی اونلارا محبت و حورمت گؤستردی.
اونلار احمدخانین اؤلومونه یول آراییردیلار. بیر گئجه احمد خانی قوناق چاغیردیلار احمد خان هابئله اوچ اوغلو کلب علی خان- حسینقلی خان و جعفر خان اونلارین ائوینده قوناقلاری اولدولار. احمد خان عمارتین ایوانیندا ایلشمیشدی. بیر اوشاق اونون قوجاغیندا اوتوروب اونا دئدی: سیزی اؤلدوره جکلر. احمد خان خطری دویوب اؤزونو جلد ایواندان آتیب قاچماغا باشلادی. آز قالیردی دروازادان چیخا. دوشمانین بیر گوللـه‌سی آرخادان سوکوب. سینه سیندن چیخدی. احمدخان در حال یئره سریلدی.
شاهبازخانین اوغلانلاری در حال احمد خانین بویوک اوغلو کلب علی خانی دا اؤلدوردولر. حسینقلی خان اونلاین الینده ایسه اولدو جعفر قلی خان چوخ چتینلیکله اؤزونو آرادان چیخارا بیلدی. او اؤزونو کرد عشایر طایفالارینا یئتیریب، قوشون سهمانلایب ییرمی گون چکمه‌دی قایدیب خوی شهرین محاصره یه سالدی.
خوی اهلی ده احمد خانا وفالی قالدیقلارینا گؤره ایچریده قیام ائله دیلر. احمد خانین قاتل لرینین بیر یوللوق خویدا کؤکون کسدیلر. جعفر قلی خان، قارداشی حسینقلی خانی حبس دن قورتاریب ۱۲۰۰- نجی ایلده حسینقلی خان آتاسی نین یئرینده ایله‌شیب حکمران اولدو.

▪ خداداد خان دونبلی

نجفقلی خاندان سونرا اوغلو خدادادخان تبریزده بئیگ‌لر- بئیگی اولدو. سرابین حاکیمی صادق خان

شقاقی خدادادخان ایله مخالفت باشلادی. خدادادخان سرابا قوشون چکدی.
نادرمیرزا یازیر: تبریز قوشونو سرابا یاخینلاشاندا صادق خان قاچماق فکرینه دوشدو اما منجمی دئدی کی یاری گون دؤزه‌بیلبسن ظفر سنینله اولاجاقدیر.
صادق خان دایاندی آز کئچمه‌دی خداداد خانین باشین صادق خانین قاباغیندا یئر. قویدولار. ۱۲۰۵- ده تبریز قوشونو دالی اوتوردو صادق خان قدرته چاتدی.

▪ جعفرقلی خان دونبلی تبریزین اقتدارلی حاکیمی

ساراب دا باش وئره‌ن حادثه خوی دا حسینقلی خانین قولاغینا چاتدی. او سرابا قوشون چکیب. صادق خان شقاقی قاچدیقدان سونرا سرابی تصرف ائله‌دی سارابی اؤز مخالیف‌لریندن تمیزله‌یب ایشلری سهمانلایب تبریزه دؤندو. قارداشی جعفر قلی خانی تبریزده بئیگ‌لر بئیگی ائدیب خویا قایئتدی. جعفر قلی خان چوخ اقتدارلا تبریز حاکمیتین اله آلیب و تبریزده آبادلیق‌لار، ایجاد ائله‌مه‌یه باشلادی. تبریزین جومه مسچدی کی زلزله ده آرادان گئتمیشدی، جعفرقلی خان دستوری ایله یئنی دن تیکیلدی. او ۱۲۰۸- ده صاحب الامر مچیدین بنا قویدوکی هله‌ده دورور. تبریزین قیزیللی مچیدی نین ده بناسین جعفرقلی¬خان¬دونبلی قویموشدور. جعفرقلی خان تبریزده کن صادق خان شقاقی گیزلی‌جه سارابا گیرمیشدی. او گیزلی اللرله تبریزلی‌لری جعفر قلی خان علیهینه تحریک ائدیردی. بو تحریکات اثرینده گونلرین بیرگونی تبریز حماعاتیندان بیر عده‌لی بیر یئره توپلاشیب اللرینه بئل- کولوک گؤتوروب حکومت ائوینه ساری یونه‌لدیلر. جماعات «ایسته‌میریک- ایسته‌میریک» دییه- دییه جعفرقلی خانین حکومت ائوینه یاخینلاشدیلار. جعفر قلی خانین تفنگ چی لری اونلارا آتش آچیب بیر نئچه‌سی نی ایاقدان سالاندان سونرا همن جماعات ایشی بئله گؤروب سؤزلرین بئله ده‌یشدیلر. «گلمیشیک گؤروشمه‌یه اوز آقامیزدیر» بئیگ‌لر- بئیگی بو احوالاتی گؤرنده گولدو و او جماعاتی باغیشلادی. صونرا سرابا قوشون چکیب یئنه‌ده صادق خانی دیدرگین سالدی. صادق خان اردبیله قاچمیشدی. جعفر قلی خان قورد اوره‌ک لی بیر سردارایدی. قیلینجی‌نین بیر باتمان آغیرلیغی اولدوغوناگؤره باتمان قیلینج آدلانمیشدی. ۱۲۱۳- ده نایب السلطنه عباس میرزا تبریزده ولیعهد عنوانی ایله حکومته باشلادی.
جعفرقلی خان عباس میرزا یاباش ایمه‌دی عباس میرزا خویا قوشون چکیب اونوسیندیراندان سونرا محمود خان دونبلی نی خویدا بئیگ‌لر- بئیگی ائله‌دی.
پیرقلی خان قاجار جعفرقلی خانی ایزله‌یرکن او آرازی کئچدی اؤزونو شیروانا یئتیردی. ائله اورداساکن اولوب ۱۲۲۹- دا دا حیاتی سوناچاتدی. عباس میرزا دورونده نجفقلی خان دونبلی نین تؤره¬ مه‌لری مقام صاحیبی اولوب هابئله یاخشی یاشایشلاری اولوب آنجاق اونلاری بیر- بیر آدچکمک بو مقاله‌نی اوزالدیب و اوخوجولارین حوصله‌سیزلینه سبب اولاجاقدیر.
۲۲۴- قمریده متوکل دؤرونده زلزله تبریزی ویران قویموشدو. بو زلزله‌دن آغیرزلزله ۴۳۴- قمریده امیر وهسودان بن سملان آذربایجان حاکیمی اولان زمان کی تبریز اونون پایتختی ایدی. تبریزی ائله داغیتمیشدی کی قیرخ مین نفر سال آلتدا قالیب جانلارین الدن وئرمیشدیلر. ۱۰۶۲- ده یئنه بیر آغیرزلزله تبریزی اله میشدی.
امابو اوچ زلزله‌دن داها آغیرزلزله ۱۱۹۴- ده نجفقلی خان دونبلی تبریزده حاکیم اولان زامان باش وئریب و بو شه‌هری آلت- اوست ائله میشدی.
ریاض الجنه کیتابیندا کی میرزا عبداله طوجی حسینقلی خان دونبلی آدینا یازمیشدیر یازیر: ۱۱۹۴- قمریده زلزله تبریزده صاف یئر قویمادی. هله بو ویرانلیق لاردان سونرا هر گئجه- گوندوز یئر قیرخ کره‌دن آرتیق تیتیره ییردی- بو تیتره‌یش لرین ایکی ایل دوامی اولدو.

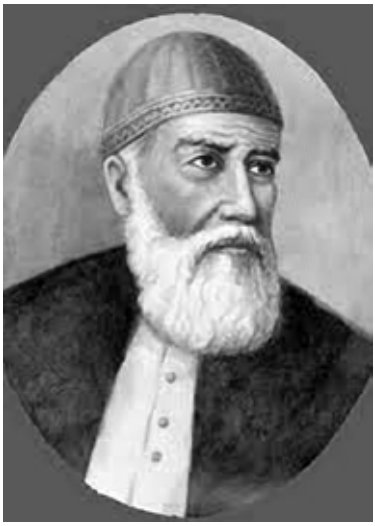

اعرف العارفین و الواصلین مولانا فضولی‌نین انیس القلب
قصیده‌سی‌نین آذربایجان تورکجه سینه چئوریلمه سی

سؤزون اسراری کؤنلوم حوققا سیندا دّر غلطاندیر
فضاسی، بیلمه‌گین دریاسی، حقین فیضی نیساندیر
نه‌لؤلؤلر، اولوتانری!،ترویومشاق، کی‌اونلاردان
بویون، قولاق بزه‌ک‌لی ائیلی‌ین ابکار عرقاندیر
دیلین بو درجه اودریایه ساری سانکی یولی واردیر
کی، هرساعت گؤزوم گؤرور توقّف سؤز، در افشاندیر
سبب بودیل‌دی‌کی دل‌اهلی انسانه دئییر انسان
دانیشمیر چونکی حیوان، حیوانا سئویلنمیر، انسان دیر،
سوراغیم واردی بیرکس‌ده‌ن دیلی‌نین قدرینی بولمور
بلی‌لعلین بؤلونمز قیمتی تا ساکن کاندیر
سؤزه اول حدده تک وار منزلت زعم‌معّلم‌ده
آدی، تعظیم ایچون گاهی دعا، گه وحی و قرآندیر
سئوزون ایستک‌لی سین هرکیم بزه‌ک‌لندیرسه بولسون کی
لباس معرفت گئیدیرمه‌سه اندامی عریاندیر
آله سال خیر معنا، قانع اولما لفظه، آوازه
کی داووده نبوّت ادّعادیر، سانما الحاندیر
اوچور تما کسب عرفانسیز بده‌نده‌ن روح قوشون، سانکی
اوشاق‌دیر روح، عرفان کسبینه جسمین دبستاندیر
دئمه بیر ذرّه توپراق دیر بدن کنهون ایشین آختار
کی‌مین‌لر خضرسر(۲)هال بو پهناده بیابان‌دیر
دئمه‌جان بیر نفس یئلدیر، اونون ذاتیندا، قبکرائیله
گوره‌رسن تا نئجه اوز، گوز اولوالابصاره(۳)حیراندیر
حواسّ و عقل، تا فرماندادیر چیرپین قازان عرفان
کی‌هر اوستاده عرفان سینه‌ده کالای دکانّ دیر

ده‌نیز اولساندا بیلمک‌لرده، اقرارائت‌کی بیلمیرسن
بیلن بیر شخص مغرور اولسانادانناندا، ناداندیر
گؤرونسه زهد، زاهدده، ریا، اؤزدؤنده‌رین اوندان
ثمرهر علمه اولساکبر، ارجح حفظه، نسیان‌دیر
رضای حقّه خاظر مسجیدی آبادلامیر زاهد
اؤزون گؤسترمگ ایستیر، ایستگی تزیین ایوان‌دیر
چؤوورور سئویلمه اهل ریانین بارماغی تسبیح
سایاری، آلماغا دنیانی الده نقد ایماندیر
چاخیرلاگر اولا پیمانه‌سی رندین دولی دایم
اوشیخده‌ن یاخشی دیرکی نانریسینا سست پیماندیر
اینانما فضل‌ده‌ن جاهل ووراندادم، دئمه فوراً
تاپیبدیر حکمته یول واقف اسرار پنهان‌دیر
دئییل بیلماق گؤزونده سرّی ایشلر انسانا گیزلین
حکیم و عاقله آیدین حجاب آلتیندا کتماندیر
خیال ائتمه‌کی اهل دل ایچوندور هندیده آیدین
بئله سانماکی اونلاری بیلن احبار یونان‌دیر
فلاطونون هامی بیلدیک‌لرین سانماکی حکمتدیر
بیلیک، بیلمه، هامی بیلگی‌لری، معلوم لقماندیر
یاریب دریانی موسانین عصاسی کیم‌نه‌بیلسین‌کی
نده‌ن؟ سوندورمی ین فرعونه گورسنمکده طغیاندیر
اوگون‌کی چارمیخا، (مؤمن) چکیلدی، (آسیا)، ساحرلر
دوشونموردی نتیجه فرعونا آخرده افغاندیر
تاپا فطرتده صورت هر شیئکیل‌سه، سعد، یا منحوس
اونا تغییرده‌ن عاجز اولان تأثیر دؤوراندیر

جهالتده‌ندی حاصل رمّالا بوفیکر مغزینده
کی‌هر یئرده اوتورسا حکمران ائنگیس(۴)و لحیا(۵)ندیر
کمال نقص‌ده‌ن بو ادعّا وار هر منجّم‌ده
کی‌هر بیر سیرده تأثیر ائده‌ن برجیس و کیواندیر
ازل خلقتده صادر: خیره یا شرّه اولان حکمی
قاریشدیر ماقدان عاجز انقلاب چرخ گرداندیر
حریصین ظّنی یا طلدیرکی تنبل‌لردیلریوخسول
وئره‌ن دؤولتلییه نعمت‌لری سعی فراواندیر
حکیمین اطلاّعی یوخدو، درده ادّعا ائتسه
سبب پرهیزده‌ن غفلت، شفاء مدیون درمان‌دیر
حریصه استراحت یوخدو اولسا ایرانین شاهی
اولالی، مبتلای فیکر فتح چین و توراندیر
اولار، قیزدیرمالی، حرصین اودوندا اودلانان انسان
قیزیل تا اولماییب امکانی توپلانسین پریشاندیر
جهان اسبابی‌نین تکمیلینه قادر دئییل بیر کس
نه آیدین‌دیر یولی حرصین‌نه‌سر منزل نمایاندیر
شروره، یوخ قوزوق، قایتاق، ووروب، ییخماق، چپاول‌ده‌ن
قیزارمیش آت غذاسی، سفره‌سینده نزل(۶)طغیاندیر
جگرلر پارچالانسا، اوددوتوب یانسا، حالین پوزماز
اوسانماز قلبی، یانماز، گؤرسه خلقین قلبی بریاندیر
فراغت، قان سوران شاه‌دؤوری اولماز ملّته حاصل
قویون باشی، بلالی اوندادیرکی (قورد) چوپاندیر
گل‌ای سلطان ظالم وورما بالتا، نخله، تخت اوسته
سنه(توجی)(۷)وئریرگر باغبانلار، نخل عنواندیر
یارالی قلبیوه مرهم لبینده‌ن بیر گؤزه‌ل قویسا
جزاسی اول دوداغین، اولسا انصاف زخم دنداندیر؟!
دوزه‌لدیرسن نه‌چون بیر تخت گمی‌تک بیر سووا دوشسون
مصیبّی اول سویون هر بیر فقیره نوک مژگاندیر
اکینجی‌نین واریندا، وار شریک لرتک سنین بهره‌ن
بوحالدا کی وارینا‌سنده اولان قدرت نگهباندیر
اولاندا فوت اموالی سنه لازیمدی تاوانی
اؤزون آفت اولارکن، فوتا کیم مسئؤل تاوان‌دیر
خزینه آرزیسی ائتمه، هراس زهر ثعبان(۸)وار
گول اولسا شاه قربوندا، نیکانی چوب درباندیر
گئره‌ک دربان آغاجیندان دؤزه‌لسین تخته تعلیم
اودم‌کی قرب شاهنشه گدایه آفت جاندیر
اؤپه حاجب‌لرین یولچو آغاجیندان گئره‌ک چونکی
آغاجلار مانع‌ئی تحصیل ننگ قرب سلطان‌دیر
تاپان یول دربارا، انسانلیغین الده‌ن وئره‌ر، اوردا
کی‌انسان لاردا، انسانلیق تضّاد فیکر خاقاندیر

یوخوندور گر خبر احوال شاه‌لاردان، گؤمان ائتمه
کی‌شاه محسن‌دیر اعیانی اونا مشمول احساندیر
ضروری احسانی ساتماکی دوزگون بیر کرامت‌دیر
کی‌شاه مجریمدی، تحصیل ائیلی ینلراوندان اعیاندیر
ریاسیز بیر کریم اول اهل معنایه، یاراشارکی
تفاوت سیز بساطیندا اونون سئووگیله، دوشماندیر
اوخیلا دوشمانین وورسا کرامت پیشه بیر انسان
طلا ونقره‌ده‌ن پیکان یاراسی اوسته درماندیر
دوشوندور سیدی یوخسول انسانا، درکی، بو معنانی
یاشاییشدا، اونون چون، تانری لطفی، ضامن ناندیر
نه لازیم‌دیر باش‌اگسین کسری کیخسرو قاباغیندا
نده‌ن خاطر رهین منتّ فغفورو خاقان‌دیر
احدده‌ن باشقالاردان قلب ائوین حکمتله قیل‌خالی
امین کعبه‌سن بتخانه ائتمک کعبه‌نی مان‌دیر
اولوب غفلتده، غافلده‌ن دیلنمه ارشاد، اصنام‌دان
دوشونجک اولماما قدا بیجهت مسجود رهبان دیر
اوزاتما صدق الین بیر دامنه ایدوست، المّا کی
تعلّق لرالینده‌ن او، اوزاخلانمیش گریبان‌دیر
نه گلسه قنشره گئچ اینه‌تک، اوندان، مسیحاده
توتولموش اینه‌ده‌ن حین عروجی گؤیده داماندیر
گؤتورسه رغبت عارف دنیادان واردیر یئری، اوندا
گؤره، همت آتی چارنال قاچارکن، تنگ میدان‌دیر
نئجه قالسین بو آلچاق یئرده رنجیرده سریع‌الّسیر
نظر سالسان، اونا، گؤیلر، فضا، میدان جوولاندیر
بنا، دنیاده غفلتدندی، قویماز بیر بنا بیلسه
بیری، دؤوران الیله عافیت محکوم ویران‌دیر
اوجالدار ایوانین کیوانه باشین کسری، درک ائتمز
کی توپراغی هر عصرین کسری سی نین خاک ایواندیر
اور¬ه¬ک چیرپیندیران دنیا اسبابینا باغلاما چوخ بئل
اولاندا وار روالی، اولما ماسی داغ خرماندیر
گؤتورکثرتده‌ن ال، اوز عرلته دؤنده‌ر،آدامسیز اول
خطر لرده، ملک‌لر یالقیزا یاردیم‌دیر، اعوان دیر
قوتارماز، فتنه دؤور زاماندان، اولمایان فانی
فنا بیر اؤلکه دیرکی فتنه‌ده‌ن آسوده سکّاندیر
کیمین دنیا غمی گراولمایا، غم سیزدی اونا آسان
قیامت قورخوسی، کؤرپی دوروشی، وضع میزاندیر
واریندان ائیله‌سن احسان، آزالسا، کامل انسان‌سان
سبب طّی کمالاته، واریندا، اولسا، نقصاندیر
اؤزونده‌ن گئج وصال یاره‌چات، آیدان حقیر اولما
چاتاندا وصله، رخساری فنای مهر رخشاندیر

فقیر اول، شادیاشا، چونکی یاشاییش شعله‌دەن شمعه
میسّر اولسا مافوق حیات آب حیواندیر
فنا چون‌وار، چتین لیکده اؤلومدور یاخشی نعمتدەن
قوتارسا یسردەن(معسر)، یازا چیخمیش هزاران‌دیر(۷)
ائده هر کیمسه عادت درده، آختارماز اونادرمان
طامود(۸) امالکه رضواندان آرتیق حظ نیراندیر
هر انسانین بهشتی، ذؤوقودور،چون کؤرپه‌یه، اوچماق(۹)
قوجاغی آناسی‌نین، شهدین آرخی نوک پستاندیر
کمال عشق دەن، اول کیمسه نین وار بوی دئمک حاققی
یاشاییش، تا اوناوار، جانی نذر درد جاناندیر
بشر، یاخشی، یامانی، بیر، بیر یندەن ائتمه‌گه آییرد
نصیحت ائیلیین، فصل الخطاب(۱۰)، آیات قرآندیر
بیله تا خلق دردین رتبه‌سی درماندان آرتیقدیر
دبیر حکمته غم کلمه‌سی دفترده عنوان‌دیر
یادا، غم مبتلاسی اولمایان کس تانریسین سالماز
آتار تانری سئوه ن عیشی اونا مقبول احزاندیر
چوخالدیقجا وارین یوخسول لاری گؤرسن خوروزلانما
گؤره‌رسن آززامان اؤتمکده، یوخسول، وارلی یکساندیر
اوزه گؤز یاشینی یا غدیر مرامین تا اله گلسین
گؤوه‌ردەر اوندا توپراق گؤل کی‌اونا فیاّض باراندیر
بو دنیاده اودنیانین، ایشین‌گؤر، شدّته دوشمه
اول، اول کیمسه‌کیمی یای غصه‌سی قیکر زمستان‌دیر
زمانه خلقینه دوزگونده اولسان آرخادوندرمه
گؤزەل لیکده‌ندی یوسف موردایدا، اخوان‌دیر
گؤجه قولدا گؤوه‌نمه اولما غافل آل ائدەن لردەن
تورا یوز رستمی سالماغا کافی‌زاله دستاندیر
آییخ اول حیله‌دەن غافل مبادا ائیلییه عقلین
کی‌کامل آدامی یولدان آئدەن نیرنگ شیطان دیر
شهین تاجیندا کی‌جیققا، بویانمیش ذّره توپراقدیر
وئره‌ن تشخیص قویور قیمت، دئییر لعل بدخشاندیر
تؤکور، کؤل باشینا هئی ذرّه، ذرّه شاه‌لارین تاریخ
اوشاقدیر سانکی شاه‌لار آلدادان اشکال الواندیر
قازانجا، بوسیه کاسه فلک‌دەن اولما چوخ مایل
قوناقچی اولسا قاتل، قالماماق تکلیف مهماندیر
باشیندا وارسا نشات ائیلمه هر ذؤوقدا ضایع
الینده وارسا جوهر چوخ باهاساتساندا، ارزاندیر
گؤنولده قویما هر بیر لاله‌اوزلی داغی یئرلنسین
پریشان اولما گؤرسن عنبرین گیسو، پریشاندیر
وفانین گوزلویون(۱۱) هر قاره توپراق دا تلف ائتمه
ایکی اوچ گون حال به حال اولدو قداسانما گول یا ریحاندیر

نه چوخ بیدل سین تک‌گوپ باسارکن دوست حبوندەن
سولوشقارکن اوزی، گؤردوم محبّت دەن پشیماندیر
دالینجا شهد وصلین گر آغی‌لی آیریلیق‌واردیر
او وصلین ارزشین سورسان باهاسی درد هجراندیر
فقیه، یول آختاریر الله ساری ماسواالله دان
اودور یول گؤسته‌رەن بو نقصله، امثال اونا اقراندیر
تانیر حقّ اهلی فرعون حشمتیندەن حق تعالانی
اولان فرعونا لازم معجز موسی بن عمران دیر
دلیل آختارسا تحقیق اهلی‌کی الله واردی یا یوخدور
بوتون لوکده عالم تکوین وجود ذاته برهاندیر
اوشاق بطن آناسیندا نئکیللنمک همین، رزقی
چالیشمامیش اونا تعیین ائدەن الطاف یزداندیر
ائده‌نده دعوی بیلماخ، اونا بیلماق دئدیرکی
چالیشدان رزق تأمین دیر بو سؤز انسانه کفراندیر
نده ندیر نفس نمرودی تکبردەن گؤتورمور آل
کی‌اؤزوندەن دفع مغمغ ائتمگه مسلوب الامکاندیر
سوای تانری، قیاس ائیله سلیمان حکمونون عجرین
ازل فرمان یری اولان توپراقه آخر تحت فرماندیر
بیری انسانسا ، کافی دیراونا تک قورخو الله‌دان
اولا لی اهرمن مستوجب ترس سلیماندیر
حکیمیندیر صلاحی کفرده هر قدر اولا افساد
و گرنه سهل اونا هر باطله اقدام بطلاندیر
گولی، ایستر قورونسون باغبان گؤل حفظینه خاطر
گؤزەل گولدەن، گؤزونده خاردیوار گولوستاندیر
آغاج جانلانسا، جانلانماق اولار آخر اونا قوورا
ائدەن ظالم الیله ظالمین دفعینی دؤوراندیر
چوخ ایمان کفردەن حاصلدی، یوسف قصد ائتمکده
گناهه، بت قاباقدا مانع انجام عصیاندیر
اگر اللّها مطلق اولما یاطاعاتین ای غافل
یالاندیر وئرسه کیم وعده،یئرین فردوس و رضواندیر
یئرین اولسا جهنّم، صورتین حدسیز اولار قاره
گؤره‌رسن قیروقطران ایرگه‌نیر، سندەن گریزاندیر
آلارکن کافرین مالین دئییردین بس حلالین‌دیر
ندیرایندی سؤزون گؤرمکده کی مال مسلماندیر
بو دنیا دالغالی دریادی، بیر گون دالغالانماقدا
قدیم، نوحون، زامانیندا لفب‌لندی کی طوفاندیر
بوّ غولماق قورخوسوندان بوده نیز سطحینده هر سر هال
او اندازه اوزورکی اونا دولی یئل ایله انبان دیر
وصاله چاتمیش انسانین هراسی بلوادان اولماز
بوغولماقدان، مصون، اؤرده‌ک‌ده نیزده موجلاردانديز

امیدی تانریا باغلا، موحّد اول یالاتچی اولما
امید عفّو تانری محضرینده ضّد حرماندیر
امید، وار، مقبلی، فیض حقه قابل اولوب گؤرسون
اونا مدبر، محّل شاهد آثار غفران دیر
گتیرسه تانری اعمالی اگر حقّ و حساب اؤسته
ناممکن نسل انسانه وصال حور و غلمان دیر
اگر هر سهو ائده‌ن اوچماقه گئتماقدان اولا محردم
تمتّع اوندا، اوچماقدان فقط مخصوص رضواندیر
مفید اول قایدالاندیر خلقی، قدرین ایسته‌سن آرتا
آری، چوخ‌وار، ائده‌ن تولید بال ممدوح قرآندیر
چالیشما هئی بدن الوان لباسیله بزه‌ک لنسین
گلن عریان بو دنیایه گئده‌ن چاغلاردا عریان‌دیر
ایکی دنیاده چاتماق آرزییا حاصلدی تقواده‌ن
کی تقوی خرما آغاجی، آرزیلار یاپراق و اغصاندیر(۱۲)
ایکی دنیا ایشین گؤرمک سنه لازیمدیر، عاجزسن
دوشوبسن بیر ایشه‌کیم، چوخ چتین تأمین ساماندیر
مگر پیغمبرین پاک روحی‌نین فیضی ائده امداد
بوصورتده ایکی عالمده سامان تاپماق آساندیر
نبی‌دیر، هاشمی دیر، ابطحی، امّی دی، مکّی دی
ائده‌ن اونو کلید باب، درب دینه، دیّاندیر
قیام شمع قدّینه، یوزا ابراهیم پروانه
یوز اسماعیل، عید اکبر و جهینه قرباندیر
سلیمان بسطینه خاتم‌امینی، سلمانا خواجه
بساط بوذر و مقداد ینا خادم سلیماندیر
نه موسی دیر اونا تای، وادی ایمن نه بطحایه
نه یوسف دیر مثنّاسی، نه مکّه مثلی کنعان‌دیر
بحمد الله بنایی جورر ه دیم آسایشه دوزمک
داشی، سو حلم توپراق بیلگی بنیان دیر
متی‌تک بیلمه بانی بو ائوه اسکی بنالرچون
اولانلار بانی اهل هندو شروان و خراساندیر
تیکیب اوچ رکنی: خاقانی، امیر خسرو، صوراجامی
منه بغداددا حاصل سعی ده‌ن دؤردونجوارکاندیر
دئییل سعی فضولی ده‌ن بو شعر توفیقینه جرأت
اونا خاقانی، خسرو، جامی روحی کارگردان دیر
ترّحم قیل باشا بیهوده عؤمردم چاتماسین یا رب
گر عرفان کسبینه صرف اولما یا مصروف هذیاندیر
دئدیم یئر سیز سؤزی هدیان دئییل قیمتلی دی شعریم
ده نیز قعرینده دیر ساکن، انیس دّر و مرجان‌دیر
خطر، میزان ایاغیندا، یوخدمدو، شعر جرموندە‌ن
آغیر اولماز او بیر شئی کی اونا بیر باد میزاندیر

عطاقیل قلبیمه هر علمده‌ن تانری، بولورسن دل
منه دیر پیر تعلیم بنده اونا طفل سبق خواندیر
چیخارتدی معدنین ده‌ن طبعی نین خاقانی بیر پولاد
اونو دریای هنده گؤنده‌ره‌ن اوستاد شرواندیر
اوپولاددان دؤزه‌لدیب گؤزگو (خسرو) چوخ مهارتلن
خراسانه او گؤزگو مصدری دلهی(۱۳)و مولتاندیر
جلا جامی وورو‌ب اول گؤزگویه بغداده گؤندردی
مرادی گونده ریشده ن خادمان شاه مرداندیر
یوخیدی نسبتی، کور طبعیمیله، چوخ جسارتله
الینده‌ن بیر کسین قاپدیم کی قلبی مهر رخشاندیر
او گؤزگوده‌ن بزه‌ک لندیری صورت شعریمین بکری
اونا عارض گؤزه‌ل لیکده‌ن، باخان لارمات و حیراندیر
انیس القلب بو محبوبه آدقویدوم اونا آرزیم
هماره بزم اهل فهم آرا مشهود جوولاندیر
میّسر ائیله شمع بزم اصحاب نظر اولسون
ایراق، ضای(۱۴)پرده‌سی آلتیندا گؤره‌م بیرده‌کی پنهاندیر
عدالتخانه روما اونو اقلیم ایراندان
وئریم بیر شخص آپارسین کی امین پاکبازاندیر
«هریسی»، فیکر تسخیر ادب دنیاسی او غروندا
فتوحاته مؤثر دوولت سلطان سلیماندیر
جمادی الاولای۱۴۱۰-۱۳۶۸/۹/۱۰
من الهجره النبویه (ص)

ایضاحلار:
۱- منضود دوزولموش
۲- سرهال آوارا
۳- اؤلولابصار گؤروجولر
۴- ائنگلیس رمل شئکیل لرینده‌ن بیری
۵- لحیان: رمل علمی‌نین شئکیلینده‌ن بیری
۶- نزل حاضر غذا
۷- تؤوجی گلیرده‌ن وئرگی (مالیات)
۸- ثعبان اژدها
۸- طامو جهنم
۹-اوچماق بهشت
۱۰- فصل الخطاب: حقله باطلی بیر بیرینده‌ن آییران
۱۱- گوز: پاییز، گوزولوک پاییز توخومی
۱۲- غضبان: بوداقلار
۱۳- دلهلی: دهلی
۱۴- ضای: ضایع

ارکیم ظفر نشانه سی

چوخ فکر وئرمه رستم هر داستانه سن
باخ ارک گوز گوسونده آذربایجانه سن
ارکیم گوزل دیارینا گورکملی یادیگار
محکم اراده ملته آیدین نشانه سن
ان طمطراقلی شانلی شرافتلی بارگاه
محور مدار کنگره کهکشانه سن
مین بیر گئجه کیتابینا مین دستان ارتیریب
آدلاندیریب سان ارشد ائلین قهرمانه سن
شاهلار شاهی خطائی یه شیخ محمده مطاف
کعبه شکوه و دولت روادیانه سن
تاریخیوی چیخارتما یادیندان قیزیل باش اول
سال کولگه بارگاه قیزیل ارسلانه سن
رسمیت ایله مذهب حقی تانیتدیران
دونیایه سرو قامت خاور میانه سن
اصحاب رسسه ماخذ تفسیر ارس ، خزر
بطنینده کی اولان صدفه دردانه سن
ایران فلاتینین اولوبان باش مدینه سی
تبریزیمین وجاهتینه پشتوانه سن
کول اوسته اوت بیتر آتالاردان مثل قالیب
سن منتسب خزر دایاغی دودمانه سن

همت لره نمونه رشادت لره مثل
غیرت لره حماسه ، ظفردن نشانه سن
دریاده غرق اولانلارا « ایلییا» ی دادرس
حیرت چولونده سسلی جرس کاروانه سن
تیمور یوروش گتیرمه دی چنگیز گیریشمه دی
باش ایمه دین سکندر صاحبقرانه سن
شیرازدا اصفهاندا اوجالسایدی قامتین
بیت العتیق ، حمل اولوناردین گومانه سن
هردن باتیب دی گه اوجالیب قهرمان سسین
عنقای قاف همتیمه آشیانه سن
شیمشک یارات بولوت کیمی قوی گوی گورولداسین
یاغدیر یاغیش ولایت صاحب زمانه سن
بیر پیله سنکی پیله تورتمک دیر عادتین
انصاف دیر بورونمه یه سن پرنیانه سن؟
خاقانی ، و نظامی و قطران مزارینا
توزلو حرم مناره سی یوخ استانه سن
عنواندی قهر زلزله جهلین گناهی دیر
پوزغون چمنده بولبوله وجه ترانه سن
خاقانییم مدینه تبریز تیسفون
ویرانه قصر سنده انوشیروانه سن
پوز تورکمان چای ایلقارینین ننگ نامه سین
خایین کیم اولسا اولکه ده چالدیر چایانه سن
فرهاد سان کولونگوله از پرویزین باشین
حریت آل « هریسی» شیرین زبانه سن
هر بیتینین بیر عالمی وار بو چکامه نین
تاریخیمی تانیتماغا الده بهانه سن .

گوی مسجد

مدار کرسی نه آسماندی گؤی مسجد
فلک له‌نن فلکه کهکشاندی گؤی مسجد
ساچاندا گون‌ائله‌بیل(دریای نور)دی‌دالغالانیر
کواکب ایله دولو آسماندی گؤی مسجد
نگین ملک سلیماندی، لؤلؤ و مرجان
عقیق و لعل بدخشان نشاندی گؤی مسجد
فضای‌لایتناهی‌گؤوه‌نمه‌سین‌اؤزونه
گؤونمگ‌ایسته‌سه‌نعم‌المکاندی‌گؤی‌مسجد
حریم کعبه مقصود عالم ملکوت
حرمسرای سپهر آستاندی گؤی مسجد
رکین، رکن جهانشاه بن قرا یوسف
ابوالمظفر گیتی ستاندی گؤی مسجد
نقوشی دیر، سئور، آیات، مرمر الواحین
بزه کلی مأثره جاواندی گؤی مسجد
چیچکلی‌داغدی،یاشیل‌چؤلدو،گوللو گولشندی
صفالی، باغدی گؤزه‌ل بوستاندی گؤی مسجد
آلیشماسین اوره‌ییم، غصه لنمه‌ییم، نئیلیم؟
گؤرنده مأذنه بی آذاندی گؤی مسجد
بیزیم جهالتیمیز، رونقین الیندن آلیب
دئییلله مأثره تورکماندی گؤی مسجد
بو طایفا مسجد گوهرشادین مؤسس ایدی
همان او مسجد ایله همزمان دی گؤی مسجد
خراسان اهلینه مهد شرفدی گوهرشاد
کلیسای آذربایجاندی گؤی مسجد
قوری تعصّبی جهلین سالیب‌دی گؤزوندن اونو
گؤرن اولسا مقدس مکاندی گؤی مسجد
زمان مفسّر اولوب حقی آیدین ائیلیه جک
داریخماسی اولانا گؤی زباندی گؤی مسجد
خیال عالمی‌نین خسته خاناسیندا حکیم
یارالی‌لار یاراسین باغلیاندی گؤی مسجد
دومانلو آرزیما چیلغین کولک‌لی گوز فصیلی
جیغیردان آیری دوشن کارواندی گؤی مسجد
هریسی‌یا، اؤزونون ابتلاسی باشدان آشیب
ایتیب دی شام غارانی باغری قاندی گؤی مسجد
اوچوبدو ربع رشیدی گئدیبدی غارته ارک
سیاست عالمینه بد گوماندی گؤی مسجد .

گوزومون ایشیغی
صبانین واخت سیز پرپر اولماسینا گوره

تا وار (صبا) گؤزومده ایشیق آغلارام سنه
ای حسن باغینا یاراشیق آغلارام سنه
واخسیز خزان سازاخلاری باشلاندی، وای- وای
دوشدو حیات یولوم دولاشیق آغلارام سنه
هجران چؤلونده یولدان آزان کاروان کیمی
قوررام فغان ایله آلاچیق آغلارام سنه
اوخشار اوره‌ک سینمده، سیزیلدار یارالاریم
گیزلینجه، گاهدان آیدین آچیق آغلارام سنه
بیر حالدایام کی حالیما دوشمانلار آغلاییر
گؤز یاشی، دل قانی قاتیشیق آغلارام سنه
لاچین (صبا) یاشاییشا سن‌سیز گومانسیزام
آلقانه اوز گؤزوم بولاشیق آغلارام سنه
کؤسسه گؤزوم دئسه‌کی آز آغلا یورولموشام
یالواررام ائیله‌ره‌م باریشیق آغلارام سنه
گولگون کفن (صبا) دییه‌ره‌م جان وئرنده جانیم
قالینجا بیرجه قاشیق آغلارام سنه
یورغون «هریسیم» اولا گر قیرگون گئجم
یا گوندوزوم گونشدن ایشیق آغلارام سنه

بویوک فضولی میز

قوجالماییب دی قوجالماز، قوجالمایاندی فضولی
همیشه گوللو گولوستاندی، بوستاندی فضولی
ادب دنیزلرینین ساو الانی، ناققالاریندان
صدف لرینده اولان درّ شایگان دی فضولی
علوم دریاسی دیر دالغاسی الینده قلم دیر
قلمده برق گوجون گوسترن دوماندی فضولی
داغ اولسا لوح تصوّرده صورت ادبیات
پرندی قیش فصیلی یازدا پرنیاندی فضولی
نوائی، مولوی، خاقانی و نظامی و جامی
سنائی، صائبه تای بحر بی کران دی فضولی
علی و آل علی، بالاخص ختم رسالت
حدیقه سینده اوتن عندلیب ساندی فضولی
«حدیقه السعدا» مقتداسی مذهبی نین دیر
او سرو کولگه سی، قمری نغمه خواندی فضولی
علی ولایتینه اعتقادی کامیل اولالی
طریق حقّده سالار کاروان دی فضولی
گلین کیمی بزین سوزلرین ادب گئیمی ایله
کلام مولکونه خاقاندی، حکم راندی فضولی
سمند فیکرینه میداندی ماوراء طبیعت مکین
مکاندادی مبهوت لا مکاندی فضولی

اولوب مواظب احکام شرع سیر سلوک دا
حدود شرعی تصفّودا یوخلویاندی فضولی
بایات ائلیندن، آذربایجانلی، مسکنی باغداد
اوغوز سولاله سی، تورک اوغلو تورکمان دی فضولی
ادیب دیر، ادبیات تورک و فارس و عرب ده
کلیم وادی قدس بو اوچ لساندی فضولی
(باهار گولشنه گئیدیردی حلّه خضرا)
قصیده سین یارادان خالق بیاندی فضولی
طبیعتاً دی آدی منطق الطبیعته بو شعرین
یئرین گوورتی سینه قونداران زباندی فضولی
نجوم و حکمت و تفسیر و نحو و منطق و فقه
کلام علومی کواکب دی، آسماندی فضولی
کلامی اینجه سایاغی دوزوب ایپک ساپا دوزگون
ائدیر بو صنع مسلم کی نکته داندی فضولی
بدیع و قافیه، وزن و عروض شاعری دیر
بو سبکه خور باخا هر گوز اونا تیکاندی فضولی
فضیلت اولکه سی، عرفان اوجاغی مهد کمالا
معلم ادبیات جاوندان دی فضولی
«هریسی» سلطه قومیتین تفوّقی قویسا
اینان کی نابغه آخر الزماندی فضولی .

خون گلنار خیابانی

فرو شد تا به چشم خائنان خار خیابانی
به خون آغشته شد چون لاله رخسار خیابانی
در آذربایجان تا روز رستاخیز خواهد شد
روان از رود غیرت خون گلنار خیابانی
به فکر هر جوان در هر زمان و اندیشه پیران
به مقصد رهنمون خواهد شد افکار خیابانی
به حل معضلات روزگاران بود وابسته
همای همّت افکار سرشار خیابانی
بر ارواح مقدّس در تکلّم داشت استظهار
مسمّط درّها بودند گفتار خیابانی
نجات کشتی ملّت زگرداب مذلّت بود
حدیث لوح درس فکر بیدار خیابانی
صدای صوت او پیچیده اندر قاف در قفقاز
که با عنقا شود همراز اسرار خیابانی
ز استثمار اظهار تنفر داشت مردانه
صدف ده درّ حریت دی پندار خیابانی
مجرّد از علایق، سالک ره بود در طرحش
معیّن مرکزیت داشت پرکار خیابانی
لوای نهضتش بود از خلوص نیتش حاکی
سپهسالار ایمان بود سردار خیابانی
نمی‌گویم که بر جبریل مهبط بود و او، امّا
حقیقتهای الهامند آثار خیابانی
در ارسال قشون بر جنگ «ارشد» غفلتی ورزید
که تا شد سرنگون سنجوق پیکار خیابانی
«هدایت» ناقه را پی کرد بعداً کشت (ارشد) را
از او سر میزند چون دید کردار خیابانی
از این غفلت «هریسی» انتتاج نقش شومش را
به دست آورد فرصت خصم خونخوار خیابانی
کفن پوش از شقایق می‌شود هر آذرستانی
گر از جوشش زند دم خون گلنار خیابانی.

سوداگران سوده ی سوداستیم ما

صبح است و لاله ژاله به دامن گرفته است
دامان کوه سر به گریبان گرفته است
گر چه قبا کشیده به پیکر چو پرنیان
بر خویشتن قیافه ی جانان گرفته است
دارد هنوز مقنعه بر ذروه از پرند
بر سر سپر ز برف زمستان گرفته است
بار گران نهاده به دوشش هزار بار
عبرت ز گوشمالی دوران گرفته است
امروز نیست غافل از آینده ی خودش
از خلعتی که زابر بهاران گرفته است
خودباخته ز نعمت الوان نگشته چون-
پند از غرور مردم نادان گرفته است
ای کاش فهمد آن که سریری موقتا"
تحویل از اتابک و خاقان گرفته است
گردون به فکر اخذ مکافات از همه
اندر کمین مکان کماکان گرفته است
لیلاج نرد تخت سیاست به دستخون
همواره مهره بر کف حرمان گرفته است
در تنگنای قافیه ی شعر زورگوی
ضحّاک جای کلمه ی احسان گرفته است
ایام بر تداول دولت گرفته خوی
بر این هر آنچه می دهد، از آن گرفته است
بخشیده بر سکندر و پس داده بر عُمر
تاج از کیان و تخت ز ساسان گرفته است
بر یک نمط نمانده نواهای نای او
نایش نوای غرّش طوفان گرفته است
هر کس نخورده است «هریسی» فریب او
عبرت ز نقش ملک سلیمان گرفته است

▪ هریسی نژاد

کریمی نین کرمی

داشلانیب دیر کریمی نین کرمی
بئله حالدا آلیب اله قلمی
یاد ائدیب دیر بو رفیق مخلصدن
معجزاً ائیله ییب عرب عجمی
منی دیلسیز گوروب دیله گتیریب
ایبلیب نئی، سیزیلدادیب کلمی
بیر نئیی کی سیزیلتی سی شادلیق
گتیره ر محو ائده کونلونده غمی
بیر نئیی کی نواسینین اثری
وجددن دالغالاندیراندی بمی
بیر نئیی کاخر الزّماندی فتنی
نوح طوفانی دیر نواسی گمی
بیر نئیی کی یاتانلاری اویادی
هر زمان سسله ننده جهر و بمی
بیر نئیی کی مقام معجزه ده
(عازر) ه جان وئرر مسیح دمی
بیر نئیی کی ریا و تزویرین
حقّاسین سیندیراندی جام جمی
بیر نئیی کی ایپک یئرینه قبول
ائیله مز عرضه ائتسه لر گوزه می
بیر نئیی کی سینار تاری تانیماز
او کوزی، فرعونی، گوجی، درمی
بیر نئیی کی سئور همیشه اسه
دوغرو قرآن الینده دین علمی
بیر نئیی کی اونو چالاندا چوبان
توپلاشار داغ – داشا قاچان غنمی
بیر نئیی کی اونوتما عدوّ الله
اولا بیلمز ولیسی یا صنمی
بیر نئیی کی چهارده معصوم
حبّی دیر نفخه سینده لا نعمی
بیر نئیی کی او هر هاوا چالماز
یولو دوز یولدو یوخدو پیچ خمی
بیر نئیی کی نواسی ایستر اولا
حقاً احقاق حقّه حق قدمی
بیر نئیی کی حروف نغمه سینی
شن ، صفا ، صلح کسر و فتح و ضمی
بیر نئیی کی مراغه اوستادی
لطف ائدیب دیر اونا بو کیف و کمی
کی نواسی دوشوب نئیی قلمه
اوردا مرقوم ائدیب دی بو رقمی
متاسفدی نئی نیستانه
گئده رک گورمه ییب او محتشمی
مرکبه فوری ویرماییب مهمیز
مهمیزی ویردی بلکه ملتزمی
تله سن یولداش ایلا یولداشلیق
سست ائدرمیش ثبوت هر قدمی
کعبه ی مقصده هریسی چاتیب
ترک ائدیب لیک گورمه میش حرمی
ترک واجب قضاسی جلب ائیلر
حتماً عفو گناهه ذوالکرمی .

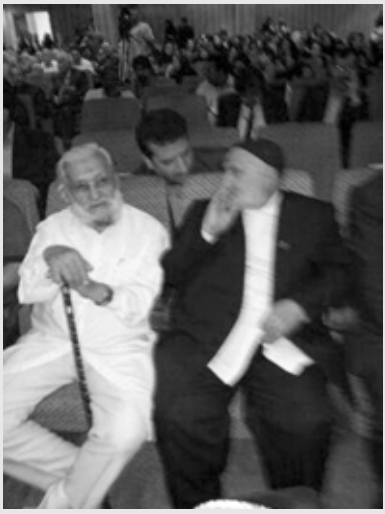

▪ کریمی مراغه ای

علم دریاسی

ای اولان علم و فضل دریاسی
قلمی عیشه دوندرن یاسی
ای وئرن روح تازه مرده لره
دم گرمی زمانه عیساسی
اوخودوم نامه وی آچیلدی اورک
کونلومون تاپدی صیقل ایناسی
نجه نامه بسان سونباته
آهن سینه دن سیلیب پاسی
نجه نامه معطر و شیرین
پسته یا پرتقال مرباسی
سنه نادیده اولموشام عاشیق
واردی باشیمده عشق سوداسی
بیلمیرم ملاسان و یا امّی
شغل تاجردی یا کی عکاسی
هر کس اولسان متین و لایق سن
قلمیندن تانیرلا اشخاصی
دوشسه ذوق اهلی نین بو شهره یولو
اونون اول منم تمّناسی
بیر منم بیر مراغه باسدیقیدی
بیر عسل دور سهند حلواسی
بیرده صابون دی صاف ائدر بدنی
بیرده باغاتینون تماشاسی
سن بئشیندن بیرین گوریدن کاش
عجله فیضدن قویار ناسی
یازمیسان یولداشیم تلسدیردی
عذریوین یوخ قبوله امضاسی
اولمارام من رفیق بی ذوقه
گتیر روحه هر دم ایذاسی
نه ایشیم وار کنار دریاده
چاغیرام داده خضر و الیاسی
شاعیرین یولداشی اولار شاعر
چوخ مصاحبدن ایله واسی
بو سخن بنده دن وصیت اولا
تله سن یولداشیلا چیخما یولا

نور تجلی

خال هدف ما در رخسار نمی گنجد
سودای سرم بر هر بازار نمی گنجد
آن صورت زیبا بر هر دل متصور نیست
نقشی است که در طرح معمار نمی گنجد
تکلیف نمایندم تأویل کنم حق را
این کلمه به تأویل و اظهار نمی گنجد
بر کُنه چنین ذاتی پی می نبرد دانش
ذاتی است که کُنهش در آثار نمی گنجد
(أرنی) ز چه گویم من جایی که تجلایش
در مردمک چشم پندار نمی گنجد
رو بی خبر از خود شو گر جلوه همی خواهی
کاین کوکبه بر فکر هشیار نمی گنجد
در وصف صفات او لنگ است کُمیت عقل
توصیف هویّت در گفتار نمی گنجد
ابطال تسلسل را بر وهم قبولاندم
چون اوّل و آخر بر تکرار نمی گنجد
پرگار تفکر را بیهوده مگردانید
چون نقطه ی مرکز در پرگار نمی گنجد
بحری است که غایت بر عمقش متصور نیست
وین لایتناهی در اضمار نمی گنجد
در وادی این مبحث سرهالی و حیرانی
در گنبد این چرخ دوّار نمی گنجد
کو خضر «هریسی» را برهاند از این ورطه
چون نور تجلّی در کهسار نمی گنجد

گره از کارهای زندگی نگشود فریادم
گره ایجاد اندر هر گره بنمود فریادم
سر از کیفیّت دور فلک چون برنیاوردم
سرشک دیده را بر خون دل آلود فریادم
کبابم اشک فریاد است طغیان می کند آتش
از این رو آرزو دارم شود نابود فریادم
چنان پنداشتم فریاد را فریادرس باشد
زدم، دیدم به فریادم فغان افزود فریادم
ز احساسات خود دارم شکایت پیش اهل دل
تنم را سوخت بیرون شد به شکل دود فریادم
به وقت غصّه نالیدم که این هم عالمی دارد
ندارد در چنین احوال دیدم سود فریادم
به پیش حضرت جانان گنه محسوب می گردد
رسیدن را موفّق نیست بر مقصود فریادم
رهی پیدا نکردم تا که سرمنزل شود ملجأ
نهان کرد از نظر راهی که پیدا بود فریادم
تملّق کردم و دیدم تبصبص می شود حاصل
گریزان شو از این فعل غلط، فرمود فریادم
مراحل طیّ می کردم رساند تا به سرمنزل
رسیدن در چنین احوال را نستود فریادم
گسستن از تعلّق ها میسّر چون نمی گردد
به جبّاران نمی خواهد شود معبود فریادم
جهنم کرده بر ارواح، عالم را تمدّن ها
ز وحشیّت تمدن راست ناخشنود فریادم
«هریسی» یوسفم از چاه کنعان گر برون گردد
ز بوی پیرهن گردد ز دل مطرود فریادم

طلعت روی تو شد سرّ سویدای دلم
عمر بر سر شده اندر سر سودای دلم
زنگ ناقوس محبت به صدا آوردند
روز و شب از همه ابعاد کلیسای دلم
می شود زنده به هر لحظه هزاران عازر
حین دیدار تو زانفاس مسیحای دلم
نیست از ذرّه ی ذرّات جلال تو بزرگ
هر قدر هست بزرگ از تو تمنّای دلم
می نگنجد ادب و معرفت و دوستی ات
گر شود متّصل آفاق به پهنای دلم
به بزرگیّ تو قافی نشود پیدایم
تا ستیغش بشود لانه ی عنقای دلم
زده سلطان جهانگیر محبّت چندی است
با سلیمان حشمش خیمه به صحرای دلم
هست پیدایش تصویر رخت در نظرم
معجز مشعله ی طوبیِ سینای دلم
دامن وصل «هریسی» فتد ار بر دستم
می زنم چنگ بدان از ته و ژرفای دلم

تا نباشد ذروه ی قاف ادب مأوای من
لاف سیمرغی زدن لاف است در فتوای من
در طریقم گر نباشد سالکم پیر ادب
کی بود حاصل به لفظ این معنی از معنای من
آب دریاها مطهّر نیست خبث کفر را
غسل تعمید ار نریزد بر سرم یحیای من
هست مرآت دلم را زنگ صیقل ناپذیر
نیست این زنگار ظاهر لیک در پیدای من
اشک می ریزم ز چشمم بر فقیر و بر یتیم
بر صلاح خویش می خیزد ولی آوای من
کاش تار عنکبوتی صید دلها را نبود
ظاهر آراسته با شیوه ی تقوای من
از ملک دم می زند ابلیس فطرت ها چرا
ذنب لایُغفر چنین دعویست اندر رای من
گل صفتهای زمان خار مغیلان فطرتند
می خلد خار ستم زین رنگها بر پای من
کافران کز فکرشان بر من ضررها می رسد
روسفیدانند پیش نفس اژدرهای من
ننگ من بر دامنم ننگین ترین ننگ هاست
نیست از این ننگ حاصل فخر بر آبای من

تا مقتدای همّت دیدارین اولموشام
آواره ی تجلّیِ رخسارین اولموشام
سیر سلوک وحدت اولانمیر میسّریم
کثرت چؤلونده واله آثارین اولموشام
امکان تاپانمیرام گئجه نی صبحه چاتدیرام
مأیوس صبح جلوت انوارین اولموشام
مینای باده مشرق اشراقین اولمادا
مخمور خمر عَیبه ی اسرارین اولموشام
خام فیکریمین اودوندا یانیر آرزی خرمنی
صبح و مسا مذکّرِ اذکارین اولموشام
دیلدن دوشوب سمند تمنّای خاطریم
زار و نزار و خسته دل افگارین اولموشام
عنقای پرشکسته ی قاف تحیّرم
مبهوت نُه مقرنس دوّارین اولموشام
مفتاح میم احمد ائدیب حل معضلات
مشکات نور حیدر کرّارین اولموشام
راضی بو عاشق اولما کی گئتسین جهنّمه
ایللر بویو هزاره ی اسحارین اولموشام
اسماء ذات ذاتیوا ذاتیمدی مشتری
یولچی کؤکونده وارد بازارین اولموشام
بیر نقطه مرکزیّتی یوخدور تخیّله
دوّار مرکزیّت پرگارین اولموشام
کونی آتیب «هریسی» دوتوبدور فقط سنی
عطف توجه ائیله کی ناچارین اولموشام

آراز سدّ سکندردیر

سن ای طوطیّ طبعیم شکّرستاندا شکر سیندیر
شکر سیندیرماق اولسا فیکرین اوّل نیشکر سیندیر
صبادن صبح چاغی اؤیره ن اوز قوی سونبولوستانه
گئجه باغلانمیش آغزین پسته ی نازین سحر سیندیر
مطرّا ایسته سن اولسون طبیعت، باغچا گوللنسین
ملایم نفحه ایله قونچا باشیندان سپر سیندیر
سالاندا داغدا قاققیلتی قلم قاش اولما غافل ها!
آچیبدیر اوج دا شونقار گؤرسن بال و پر سیندیر
دوتوبدور ذوق تصمیم کی تؤکولسونلر تماشایه
تیکاندان گولشن اطرافیندا گؤرسن وار سپر سیندیر
آماندیر گول دره ن گولزاره گلسه قویما گول درسین
دئینمزسن سنه کیم سؤیله ییبدیر شاخ تر سیندیر
ییغینجاق ائیله ییب اوولاغی گؤرسن نازلی جئیرانلار
دیشین ببرین، قابان، قافلانلارین تاپسان ظفر سیندیر
دادیندان دویماق اولماز بیزم وصل شاه خوبانین
چالیش ال تاپ وصاله دیو هجرانه کمر سیندیر
خبیثین نقشی هر لحظه تاپاندا رونق بازار
رواج بازارین تقوادن الهام آل بتر سیندیر
بویون اوخشا صفادن هاردا گؤرسن شاخص انسان وار
کیمین مرآت قلبینده گؤرونسه وار کدر سیندیر
محبّت وئر نشان گوللنسین آذربایجان گولسون
فضای غصّه نی تسخیر ائله صوت خطر سیندیر
تنفّر وئر نشان پیمان نحس تورکمانچایه
قضانین پیکر نقشین چاغیر گلسین قده ر سیندیر
بو بیر توفاندی ایمانسیز چاتانماز ساحیله لؤتگه
یونولموش بُت لرین بوینون اله آل بیر تبر سیندیر
نه لازیمدیر سنی قارداش باکی دان ائیله سین دعوت
بو محصورین حصارین ال– اله وئر، سر به سر سیندیر
ایکی قارداش آراسیندا آراز سدّ سکندردی
بئلنچی سدّلردن هاردا گؤرسن وار خبر سیندیر
خزر دریاسی نین اطرافینین تاریخینی یوخلا
تجاوز ائیله ین عیفریتین انگین مختصر سیندیر
وطن حُبّی «هریسی» نشئه ی صهبای ملّت دیر
تاپیلسا خائن آدین قوی درخت بی ثمر سیندیر

گول چارداغی

گول چارداغیندا باخما بئش اون گون آچان گوله
یوخ اعتبار لاله سایاق باغری قان گوله
بیلسئیدی گوللرین پوزاجاقدیر فلک تاغین
صرف ائیله مزدی باغدا عؤمور باغبان گوله
بولبول بیلئیدی گر ائده جکدیر خزل، خزان
قویمازدی گول آچاندا گؤز آلتی نیشان گوله
اولمازدی عیسویّ صبانین تنفّسی
گلسئیدی فیکرینه توتاجاق توی خزان گوله
قونمازدی فاخته گول هوسی ایله بوداقلارا
بیلسئیدی وئرمه ییبدی طبیعت توان گوله
یاز حسرتی، گول آیریسی بیچاره عندلیب
نوحه اوخوردی وصل چاغی بی گومان گوله
ممکن دئییل کی گول آچیلا پرپر اولمایا
چون وئرمه ییب قال امکانی دؤورِ زمان گوله
حظّ وصالی بولبوله جایز ده بیلسه گول
امکان بو حظّه وئرمه یه جکدیر تیکان گوله
سؤیکنسه گول– گوله یئر اوزی اولسا گولستان
قهر طبیعت اولمایاجاق مهربان گوله
گول کؤلگه سینده کؤلگه له نن بولبول آخشامی–
صبح ائیله مز گؤره ر کی چؤکوبدور دومان گوله
دونیا بو گولدی انسان اونون خسته بولبولی
گول انسانا یالان دئییر، انسان یالان گوله
نه انسانین فناسینا دونیاده چاره وار
نه رحم ائدیب فنا وئره جکدیر امان گوله
یاللعجب جرس سسی قالخیب، اویانمیریق
اعلان کوچ ائیله ییبن کاروان گوله
عقل سلیم اولسا «هریسی» هزارده
قلبینده چوخ محبّته وئرمز مکان گوله

قیزیل باشین کمری

تیکان کولوندا کؤنول، آشیانه باغلامیشام
قرار– مدارِ محبّت زیانه باغلامیشام
او بولبولم کی قالیبدیر گؤزومده آرزیلاریم
فقط اومیدیمی گولدن گومانه باغلامیشام
عسل دی زمزمه، صفرا مزاجلی باغبانا
مذاق عقربه قوسی نشانه باغلامیشام
یئره پاخیل گؤی اولوبدور یانیب بوتون کؤوشن
اومیدیمی چؤکه بیلسه دومانه باغلامیشام
نه بیر حالی سوروشان وار نه بیر گلیب گئده نیم
اومیدِ امکانیمی لامکانه باغلامیشام
خیال بایراغینی نصب ائدیب بالیق بئلینه
چکیب نشان طرفین کهکشانه باغلامیشام
تیکان، سهیلِ عقیقِ یارالاریمدی منیم
یووام قانا بویانیب قانی قانه باغلامیشام
داریخمیشام گئجه لر آیری چاره تاپمامیشام
روابط آهیم ایله آسمانه باغلامیشام
نه قدر قر– قشه م اولسا بو اؤز گوناهیمدیر
محبّت ایلقارینی ناشیانه باغلامیشام
کئچن زامانلارا نسبت جلالتین سببین
گزیب ایزینجه قیزیل ارسلانه باغلامیشام
کسیلمه سین دئمیشم اؤلکه مین همیشه سسی
قیزیل باشین کمرین قهرمانه باغلامیشام
طوافِ کعبه ی وصل حق آرزوسینده
هوس ایپین عَلَمِ کاروانه باغلامیشام
داغین باشیندان اوچان داش کیمی دره تکینه
باشا یئتیرمه یه عؤمری کمانه باغلامیشام
نه رمّالام، نه عزاییم چی یم، جیزیقدا ولی–
ساپین سؤزون ساچینین ساحرانه باغلامیشام
اورکده سیر صنمی تئللرین وئرنده یئله
هؤروکلی شال باشینا ماهرانه باغلامیشام
یاخینلاشیر ائله بیل شوط کعبه ی مقصود
اراده نیّت حجّ قرانه باغلامیشام
باشیمدا قیرلیق و قیپچاق و اویغور و قینقیل
هاواسی، تورک آتادان بئل بیانه باغلامیشام
«هریسی» شعره صنایع بزک دی، کیم دئسه یوخ
مکدّر اولما ایتی نردبانه باغلامیشام

غایت خلقت

نیشانی وحدتین کثرتده انشاء وجودیمدیر
قیام قامتیم مبنای انجام قعودیمدیر
دلیلی واجبین ممکن ده ذرّاتیندی پرگاری
همان ذرّاتدن اجزاء له نن ظرف وجودیمدیر
معاذالله دئسم بیر قطره یم دریای وحدتدن
او دریا التحاقی غایت سیرِ صعودیمدیر
سلوکین سئیرینه وحدت چؤلونده مقصد عرفان
مقام قُربده فیکر اتّصال ایله سجودیمدیر
تخیّل عالم وحدتده فرضا″ تاپسا بیر گولشن
نوالی عندلیب اولماق اورا شرط ورودیمدیر
تجرّد بحثینه توفیق تاپسام کُنج وحدتده
منافاتی اناالحقّین مقامات سرودیمدیر
مذاقیم سازگاری عالم ربّانی اولماقدیر
تصوّف له سکندر سدّی تحدید حدودیمدیر
طبیعت کافتاری دا نبش ائدنمز قبریمی قورخام
ایشیق آی تک شریعت، حافظِ گفت و شنودیمدیر
ریا اهلینده باطل دیر «هریسی» غایت خلقت
خلوص نیّتیم گهواره ی کشف شهودیمدیر
(حال زاریمدن سنی فریادیم آگاه ائیله دی
شُکر لِلّه اولدی فریادیم منه فریادرس)

صحرای صبحگاه

خاقانی از علائم اعلام عالم است
خلّاق بر معانی و اصباح خرّم است
آفاق صبح قاف بر عنقای ذوق او
ذوقی که با سَجیّه ی اخلاق توام است
سرمست ابرقیّ صراحیِّ زیبقی
ز ادریس در تعلّم حکمت مُعلّم است
مشکواةِ نور شعر و شعور و سخنوری
گهواره ی مسیح ،سخنگوی مریم است
شعرای غمز دانش و ناهید صبحگاه
جوزای بدر منزلت لیل مُظلَم است
کنز الکنوز لجّه ی بی ساحل کمال
اعجوبةُ العجایب اولاد آدم است
مستنطق کلام ز الواح معرفت
مستمسک ادلّه ز آیات محکم است
بر اوج فضل او نرسد جبرئیل وهم
چون افضل الافاضل و فیّاض چون یم است
تنها طریق وصل براو روح اعظم است
با خضر در مراحل مخصوص همدم است
از اتقیه مردّف سلک المقّربین-
وز اولیاء و از صلحای معظّم است
دریای اخضر فلک حبّ مصطفی (ص)
حسّان وصف حضرت او آصف جم است
از واجب الوجود عیان ممکن الوجود
در لوح اعتقاد ضمیرش مُرقّم است
فرموده از عدم نتوان ساختن وجود
ایجاد ، لیک از عدم او را مُسلّم است

تنها حکیم وعارف واهل کلام نیست
هر علم را که نیست حضوری وی اعلم است
توصیف او به یک سخن اندر حق علی
دُرِّیتیم در صدف حوض زمزم است
چون شیعه بود – بود «سنائی» مراد او
همواره درعداوت (وطواط)محکم است
زاحکام شرع پیرویِ خاصّ داشته
شخصیتش شخیص و ز اشخاصِ محرم است
خَمره،جماعُ الاثمه واُمُّ الخبائثه
اشهی لنا نگفته ،که گویند بلعم است
قشری هر آنکه گفته بر این کاشف الغطا
ابله ، مخبّط ؛ احمق واعمی و ابکم است
حرز امان گرفتنش از مرقد رسول (ص)
مصداق کاس لاله ، صبا اخذ شبنم است
کاش آنلایایدی علت غائیِّ خلقتی
هرکیم اونا حقیقت آیات، مبهم است
در جوف جوز عمر تبه کرده کرم سان
غافل زِ اُسْطقُسْ وی و از کیف و از کم است
براتقیا و معتقدان اصول دین
قشریّ، قَدحْ کردن غربی ملجم است
خاقانی و مسائل این پست فطرتان
در عصر ما و عصر خودش مشتق از هم است
بر مغرضین و فلسفه بافان مسلمین
موسی، قلم، عصا، رقمش نیش ارقم است
یلواج و تنگری دی «هریسی» ترنّمی
صحرای صبحگاه ز ذکرش مُنَغّم است

اولماییب فریاددن فریاده اولماز دادرس
تا فضولی سؤیله یه فریاده وار فریادرس
یوللارین سرگردانی، صحرالرین آواره سی
سسله نیب هئی، تاپماییب فریادرس سندن جرس
کؤنلوم آلدانماقدا هر گون بیر سسه هئی سسله نیر
سس وئرن یوخدور سسه وار بس دییه ن، بس ائیله بس
سس اولور هردن سبب سس صاحیبی سسدن دوشور
اختیار الدن گئدیر گلمیر نفس قالمیر هوس
مات اولور شاه و وزیر و بیدق و فیل، اینسانین–
قلعه ی فیکرینده وور– های شیهه چکمکده فرس
اوغرو ائو اولماز مثَل دیر تورکوده ائو صاحیبین–
آمما سرواخدان سالار پرگارین ائیلر خار و خس
چوخ چاغیرماقلار، چیغیرماقلار اولوبدور فایداسیز
تورآتان قارنین سؤکوب هئی قیشقیریب یورغون مگس
جینقیرین دا چکمه یه گاه حقّی یوخدور مظلومون
حتی چوخلو احتیاط ایله گرک چکسین نفس
ظالیمین دیر قانشاریندا، سس، اود اوستونده کباب
سس چوخالدیقجا آلوولار، یئلله نر، قورلار قبس
ای بسا بولبول قفسدن سس سالیب آزاد اولوب
سؤیله ییب قیرقی دوتاندا آی سنه رحمت قفس
کئفلی کئفلنمکده سس سیز یوللانیب گئتسه ائوه
جلب ائدیب شاللاق ووروب دوستاق اونو ائتمز عسس
قهقهه وورما «هریسی» داغدا کهلیک لر کیمی
استراق ائیلر قاراقوش هر طرفدن گلسه سس

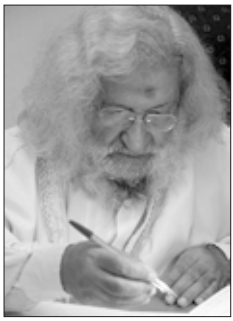

هو الهو

حضرت مستطاب اجل الکرام مدنی

آیة الله العظمی آقا سید یوسف

التبریزی دام مجده العالی

از حقه تفقه، کلام گهربار در مرسله محبت کشیده مودت

صراف شریعت و مدار قطب طریقت مستقر در سلوک چاکر از

بر محمل کاروان حقیقت تکیه زده النهایه در بادیه دل چاک چاکم

مفارقت ابدی صباح الدین ناکام خیمه و خرگاه برافراشت

فرشته رحمتی بود نافخ نفحه یی از (ان لربکم فی ایام دهرکم نفحات)

برای اطفاء جذوات فی کبدی

تقصیر تاخیر عرض ادب در حضور فایض جواباً بر اظهار همدردی در مصیبت (صبا) محول

بر عهده مسافرتیست که مراجعت به طول انجامید

تجدید عرض اخلاص و مسئلت دعای خیر حضوری نقطه اتکای اهرم آرزوهای مراحل زندگیست

فی ۸ شهر جمادی الاولای سنه ۱۴۲۰ ۲۸ ر ۵ ر ۱۳۷۸ من الهجرة النبویة ۳

الراضی بقضاء الله موسی هرسینی نژاد هرسینی

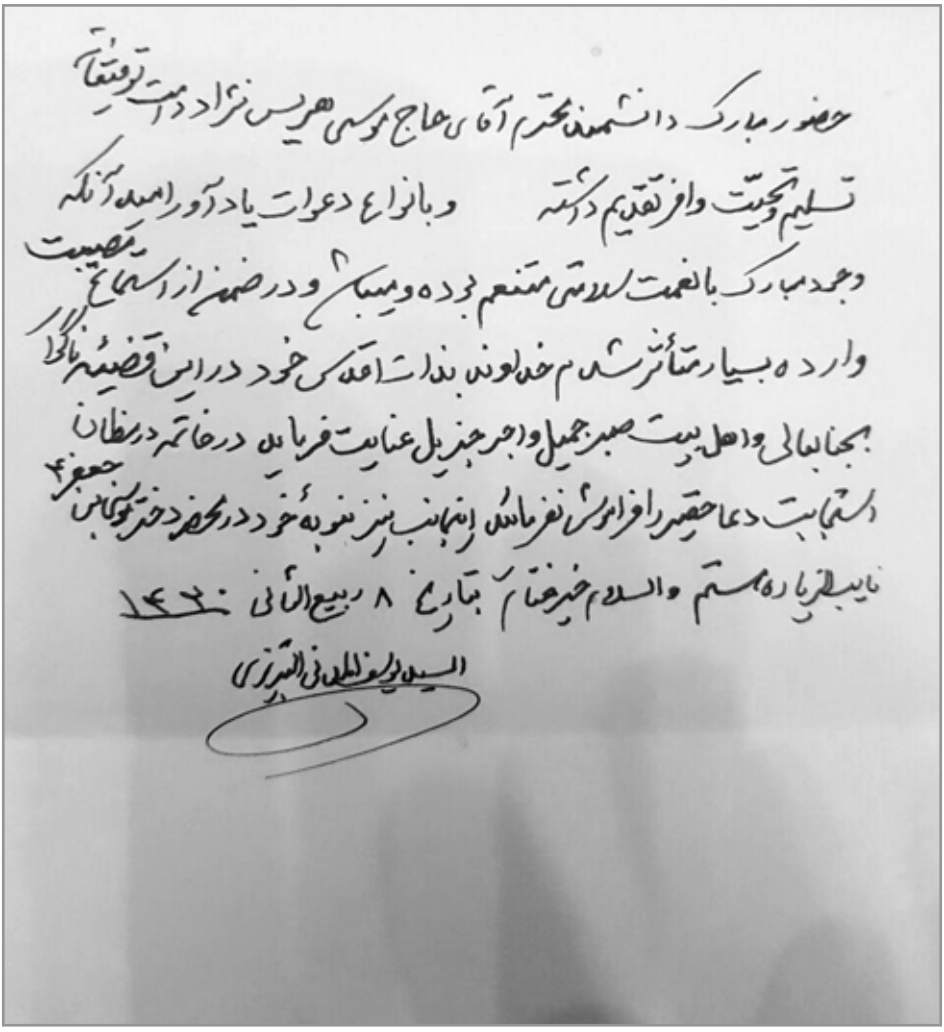

حضور مبارک دانشمند محترم آقای حاج موسی هریس نژاد دامت توفیقاته

تسلیم و تحیت وافر تقدیم داشته و بانواع دعوات یادآور امید آنکه

وجود مبارک با نعمت سلامتی متنعم بوده و میباشد و در ضمن از استماع مصیبت

وارده بسیار متأثر شدم خداوند بذات اقدس خود در این قضیه ناگوار

بجنابعالی و اهل بیت صبر جمیل و اجر جزیل عنایت فرماید در خاتمه در مظان

استجابت دعا حقیر را فراموش نفرمائید اینجانب نیز بنوبه خود در محضر دختر موسی بن جعفر ع

نایب الزیاره هستم والسلام خیر ختام بتاریخ ۸ ربیع الثانی ۱۴۲۰

السید یوسف المدنی التبریزی

تبریزین حیدر تکیه سی

حضرت قطب الدین سلطان میر حیدر تونی، جلیل القدر، هابئله شریف النسب، موحّد و عارف ربانی عبدالله بن حضرت موسی بن جعفر علیهما سلامین احفادیندادیر. او سید محمّد نجفی نین مریدی اولوب، باشی دولو شور ایله مقامات و احوال مراحلین سیر- سلوکدا طی ائدیب جانان بزم وصالینا چاتمیش اولاراق موسس سلسله حیدری دیر. روضات الجنات نقلینه گوره مجالس المومنین ده شرح فصوصدا سید حیدر عبیدلی نقل ائدیب: قطب الدین حیدرین الینده دمیر موم کیمی یوموشاناردی و آیری کشف کرامات اوندان گورسه نردی (والله علم بالصواب) بو عارفین دیوانی نین الیازما نسخه سی تهرانین سپهسالار مدرسه سینده ۲۴۸ نومره آلتدا حالیا قورونماقدادیر.

فریدالدین شیخ عطار، قطب الدین حیدرین حضورونا مشرّف اولوب و «حیدری نامه» کتابین اونون آدینا باغلایب دیر. دئدییمیز کیمی بیر عده تذکره یازانلاردان اونو حیدری سلسله سی نین قطبی تانییاراق، یازیب لار قطب الدین حیدرین خانقاهی و مقبره سی تبریزده مقبرهٔ الشعرانین گون باتانیندا مهران رودون ضلع شمالیندا (حیدر تکیه سی) آدلانمیش منطقه دیر.

او زامان بئله یازیبلار: بو تکیه ده بیر عظمت لی خانقاه و مسجد و مختلف عمارت لر و دوکانلار و... وار کی، تبریزین رونق لی محله لریندن دیر. تبریزین اوز خالقیندان باشقا مختلف شهرلردن و اولکه لردن بالاخص آسیای صغیر هابئله عثمانلی اولکه لریندن صوفی لردن و سایسیز درویش لردن حیدر تکیه سینده ییغینجاق و انجمن لر تشکیل وئریب مخصوص آداب رسوم هابئله عنعنه لر یئرینه یئتیرمه یی ایله عظمتین و رونقین آرتیرارلار. گل - گئدین چوخلوغو هابئله اجتماعاتین متشکّل اولماسی جماعتینین چوخالماغینا و ائو- ائشیین آرتماسینا و شان- شهرت قازانماسینا سبب اولور. گویا تبریزین بوتونلوگونده او اندازه کروانسرا یوخوموش کی حیدر تکیه سینده وارایمیش تا گلیب گئدنلرین آسایشی فراهم اولسون.

قطب الدین میر حیدر شیعه اثنی عشری اولمادا صفوی لردن قاباق تبریزده بو مذهبین مروّجی اولاراق بیر سیاست خرجه وئریب و تعادل برقرار ائدیب کی شیعه- سنّی اختلافاتی نین اولماماغی خالقین یاشایشیندا آرامش توره دیب دیر. صفویه وچوده گلیب قدرته چاتاندان سونرا، سلطان میرحیدرین خانقاهی نین مجد و عظمتین و رونقین گوزلری گوتورمه یه رک (حیدری - نعمتی) اختلافی نین اودونا اتک ویریب، آرامشی یاشایشلاریندا بلبشورا دونده رمیش دیلر.

بو چیرکین بیر صفتین کی اوز چراغلارینین ایشیقلانماسینا خاطر باشقا چیراقلاری سوندورسونلر نتیجه سی بو اولور کی، اوغلانلارینین قانینا الین مخصّب ائله یین به اصطلاح شاه عباس رضوان مکان، تبریزه گلنده ایسته میر بیر قدم خیره ساری گوتورسون. اصفهاندا قویدوغو بنالردن بیرینده، تبریزده وجوده گتیرسین. یا شام قازان، ربع رشیدینی، ارکی ، گوی مسجدی کی اوندا قابل مرمّت

ایدیلر آز یا چوخ آبادلاسین اوز یئرینده قطب الدین سلطان حیدرین خانقاهی نین حول- حوشینین عظمتی و رونق بازاری صفویه بازارینین قاباغیندا تیکان کیمی گوزونه باتاراق اوستونه مرکز فساد و فسق- فجور آدی قویوب بو برچسبی آلنینا یاپیشدیراندان سونرا وئریب او منطقه نی یئر ایله یکسان ائدیب لر! (آه من البخل و آثاره) قلندر، قلندردی آغی- بوزو یوخدور. صفوی اولور اولسون حیدری اولور اولسون. شریعت مطرح دئییل. گوجلو صالح، گوجسوز فاسق دیر. بو عدم توازونون تاوانین تبریز جکمه لیمیش! تبریز خالقی دا فرصتدن فایدالانیب، قطب الدین حیدرین خانقاهین و منطقه سین گوی مسجدین منطقه سی کیمی ائو- ائشیگه و کسب- کار محلینه مبدّل ائیله میشلر. او منطقه نین بیر مسجیدی وارایمیش خرابه یه مبدّل اولوب یئری بیر آز قالیرمیش. سون زامانلاردا آقای سرهنگ جمشیدی اداره اوقافا مراجعه ائدیب اوراداکی سوابق له مسجدین یئرین بللندیریب دیر. هر طرف دن غصب اولوب، آرادا بیر بالا یئر قالیرمیش. سوز قبول ائدنلر غصب ائتدیک لرین تحویل وئریرلر. وئرمین لره قرار اولور پول وئریلسین جماعتدن مالی حیث دن استمداد و مسئولیت اجرای بو امر مرحوم آقای میرزه آقا جناب زاده نین عهده سینه محوّل اولونور. یئرلرین بیر آزی آلینیر و ایچری طرفدنده بیر آز آرتیریلیر. النهایه فعلی مسجد ایجاد اولور. بو مسجد وجوده گلندن سونرا رحمتلی زونوزلو آیت ا... حاج میرزه علی آقانین امامتی ایله جماعت نامازی برپا اولور. او کیشی نین فوتونا قدر ائله همین مسجد ده جماعت نامازی برپا اولونوردو و خوشبخت لیک له هله ده کی هله دیر دایر دیر و اموراتی نین انجامی آقای حاج قهرمان (رباطی) نین عهده سینه محوّل دی. اودا موثر قدم لر گوتوروب کی حله لیک مسجد مفرّش و هر جهت دن گوزه گلیم ، هابئله قابل استفاده دیر. بو مسجدین گیره جک قاپی سینین جنوب طرفینده دایر اولان دکانلارین آلتی قطب الدین میر حیدر تونی نین مقبره سی ایمیش.

بیر عده لر معتقد دیرلر کی، بو عارف خراسان اقماریندان اولان «تون» دا آنادان اولوب، باکوئی الاصلده تانی ین لر وار. آنجاق تبریزی المسکن اولماسینا سوز یئری یوخدور. ۶۱۸ قمری ده قبه الاسلام آدلانان تبریزه دونیاسین دگیشیب، ابدیت عالمینده آلاچیغین قوروبدور. دئدیگیمیز کیمی اوز خانقاهی اولان حیدر تکیه سی اولان منطقه ده تورپاغا گئدیب یا داها دوغروسو قویلانیلمیش دیر. (دوز آدام حیدر تکیه سینده نه قاییریر) باصطلاح، رضوان مکان شاه عباسین آغیزلارا سالدیغی شعاردیرکی قطب الدین میر حیدر خانقاهی نین آلت- اوست اولماسی نین جنبه شرعیسی دوغرولسون. اصفهاندا میدان نقش جهان او آذربایجاندا بو چیرکین بیان! کلب آستان جنّت مکان سلطان یادگاری دیر.

بیزه ایندی دئییل جور زمانه
قدیم دن بئیله دیر دور زمانه

یئنیلمز اراده

رحمتلی اوستاد هریسی نین ادیب اوغلو سایین هریزلی ایله صمیمی دانیشیغیمیز

– اؤزونوزو تقدیم ائتمه دن آتانیزی نئجه تانیدا بیلرسینیز؟

هریزلی: آتام سیجیلیی یه اساسا ۱۳۰۷/۸/۴ گونش ایلی، قرآن دالیسندا باباسی حاج آخوند یازدیغینا گؤره ۱۳۰۴– ده هریس ده آنادان اولموشدو. آتاسی «میرزه روح الله»، آناسی ایسه «حیات خانیم» دیر. آغا میرزه روح الله خیردا مالک، هابئله فرش تجارتینده اولموش، حیات خانیم دا ائو ایشلری ایله برابر اعلا و ده یرلی خالی توخوجوسو ایدی.

بیز آتامیزین آتاسینی (بؤیوک بابامیزی)عموما گؤره بیلمه دیک. آنجاق آناسی ۱۳۵۴– نجو ایله قدر بیزیمله یاشایاردی. بو مودریک قادین خالی صنعتینده هریس ماحالیندا بیرینجی لردن ایدی. اونون سینه دن خالی اوزره کؤچوردویو بدیع نقشه سی هله ده هریس خالی سینین آدلیم نقشه لریندن اولموش و اونون آدینا آدلانیب و مشهور اولوبدور. ائله ایندی ده او نقشه یه «حیات نقشه» دئییلیر.

باباسی «حاج آخوند» نجف حوزه سینده تحصیلات آلدیغی و اؤز عصرینین آدلیم آخوندی اولدوغونا گؤره مکّه زیارتیندن سونرا حاج آخوند آدلانمیشدیر. آتام ایلک ساوادین ائوده خصوصی اولاراق باباسیندان اؤیرنمیشدی. سونرا آتاسینین ایسته یینه گؤره «آغا میرزا شیرالله دبیری» نین بینا ائتدییی دؤرد صینیف لی ایلک مکتبه یوللانیب، دؤردونجو صینیفه قدر تحصیلات آلمیشدی. اوندان سونرا عمی سی «حاج میرزا عبدالله» نین تشبثی ایله آتام و اؤزوندن بؤیوک قارداشی «عیسی خان» تحصیلاتلارینی دوام ائتدیرمک اوچون تبریزه یوللانیرلار. ایلک مکتبی دئمک آلتینجی صینیفه قدر تبریزین «رشدیه» ایلک مکتبینده بیتیریرلر. رحمتلیک اوستاد، سکّه شناس «طباطبایی» له ده بیر صینیف ده اولدوقلارینا گؤره دوستلوقلاری دوام ائدردی.

آتام دئیردی کی اورتا مکتبه، آتاسی انگلیس دیلی نین اوخونماسینا گؤره راضیلاشماییب و اونلارین تحصیلاتینین دوامینا مانع اولموشدو. او، تحصیلاتینین بیر نئچه ایل آرا آچدیغی و عؤمروندن بهره آلانمادیغینا گؤره تأسف لر ائدردی.

۲۰– نجی ایللرین اوّلینده بیر مهاجر قیزینا وورولور. بو عشق یانار اود اولوب آتامین سینه سینه دوشور. بلکه ده ائله بو سئودا اونو شاعیر، یا خود شاعیرلیک اونو بو سئودایا سالمیشدیر. اؤز شعرلری بیر یانا، آتامین یاخین دوستو اولان هریسین آدلیم شاعیری«میرزا محمّد هجری» نین ده شعرلرینده بو سئوگی ایز سالیر.

عائله لرین مخالفتینه رغما بو سئودادان دؤنه بیلمیر و نهایت عمی سی حاج میرزا عبداللهین ائلچی لییی ایله ایکی سئوگی بیر– بیرینه قسمت اولورلار. گنج آتام بئله لیک له «ایش– پئشه» و گلیر

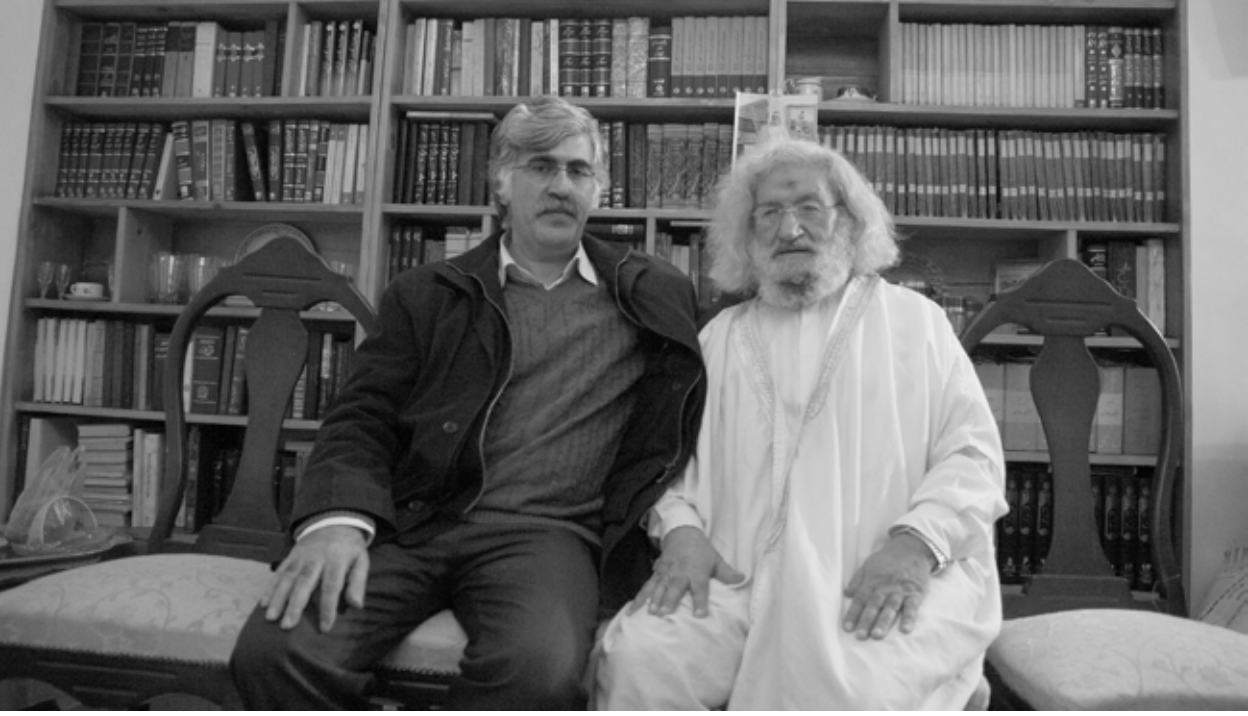

فیکرینه دوشور. او زامانلار آلتی صینیف سندی ایله ایش تاپماق مومکون اولورموش. اونا گؤره تبریزین دخانیات اداره سینده کارمند عنوانی ایله ایشه باشلاییر. آنجاق اؤز سئودیی ایش اولمور. آخی او معلّم اولماغا چوخ ماراقلانیرمیش.

معلم اولماق سئوداسی بیر آن دا باشیندان چیخمیر. آذربایجاندا ملّی حکومت یارانارکن آتام یئنه معلم اولماغا جان آتیر.

دئیردی کی:

«بیر گون اراده ائله دیم معلم اولماق اوچون «پیشه وری» نین فرهنگ ناظری شاعر «بی ریا» نین یانینا گئدم. اؤز– اؤزومه دئییردیم نئجه اولار کی منیم کیمی بیر ساده آدام وزیری گؤره بیلسین! آمما ایسته ییمه چاتماق هر نه دن من اوچون اؤنملی ایدی. وزارت خانایا گئتدیم. ناهار واختی ایدی. وزیرین اولدوغو اوتاغا ساری یؤنلدیم. ناظرین دفتر مدیرینه خطابا: «بی ریانی گؤمک ایسته ییردیم.»

بیر آچیق قاپینی بارماغی ایله گؤسته ریب «بویورون!» دئدی. گؤزلریمه اینانمیردیم.

قاپیدان ایچه ری گیردیم. بیر آن نوودان بوزو کیمی دونوب یئریمده قالدیم...«بو نئجه اولا بیلر؟»

فرقه ناظری یئره بیر خالی سالیب اوستونده ناماز قیلیردی. گؤزله دیم نامازینی بیتیردی. سلام دئدیم.«بویور اوغلوم!» دئدی. عرض حال ائله دیم. سؤزلریمده شاعر اولدوغومو دا آنلاتدیم.

«ایندیکی حالدا معلم گؤتورمه یه امکان یوخدور!» دئیه منی راضی سالیب، آنجاق شاعیرلر مجلیسینه شعر اوخوماغا دعوت ائتدی. اجلاسین واختینا قدر بیر اوزون غزل حاضیرلادیم، میرزا محمّد هجری دن ده اجلاسا برابر گئتمه ییمیزی ایسته دیم. اجلاسدا هره میز بیر شعر اوخودوق. چوخ دا آلقیشلاندیق.

فرقه داغیلاندان بیر ایل سونرا دخانیات اداره سینده روزنامه اوخویوردوم. «آگهی استخدام» گؤزومه ده یدی. آلتی صینیف سندی ایله ارسباران فرهنگ اداره سی «آموزگار» ایسته ییردی. یوبانمادان نه کی سند ایسته میشدیلر الده ائدیب فرهنگ اداره سینه یوللاندیم.

یئنه ده عشقیم اولان دوغما دیاریما قاییتدیم. آمما بو کره معلم پالتاریندا.

آتام اوخودوغو دؤرد صینیف لی مکتبده معلم اولور. بیر ایلدن سونرا دؤرد صینیفلی مکتبی آلتی صینیفلی مکتب ائله مه یه چالیشیر. اونا دئییرلر کی هئچ اولمازسا بیر نفر دیپلم معلم اولماسی گرک لی دیر.

اورتا مکتبین ایلک اوچ ایلینی «متفرقه» امتحان وئریب سون اوچ ایلی ده بیتیریب ادبی دیپلم آلماغا نایل اولور. یئنی بیر مدرسه آچماغا چالیشیر. «نشاط» آدلی آلتی صینیف لی مدرسه نی اؤزونه ائو تیکدییی بینادا برپا ائدیر.
قیرخینجی ایللرین اوّلینده اؤزو ایسته مه دن تبریزه انتقال تاپیب، باغشمال طرفینده اولان «بدر» مدرسه سینده اوچونجو صینیف معلمی عنوانیندا ایشه باشلاییر. عالی تحصیلات آلیر. ششگلان دا اولان «صفا» دبیرستانیندا کی «جامعه تعلیمات اسلامی» آدلی بیر تشکل طرفیندن اداره اولونوردو، دینی، عربی و ادبیات دبیری کیمی چالیشماغا باشلاییر. نهایت ۱۳۵۹- نجو ایلده ۳۴ ایل خدمت ایله تقاعده چاتیر.

- آتا بالالیق دا اوستادین بارز خصلت لریندن نه لری سایا بیلرسینیز؟

هریزلی: بو سؤال چوخ چتین دیر. آدام بیلمیر هاردان باشلاسین. هانسی خصوصیت لریندن دئسین. منه اؤنملی اولان احوال روحیّه سیندن اونون عائله سئوگیسی دیر. قیرخ ایل ایلک سئوگی سیله بیرگه یاشادی. او قیرخ ایلده بو کیشی نین عشقی آزالمادی کی هئچ، گونو- گوندن چوخالدی. نییه کی آنامیزی آرتیق سئویب بیر عاشق کیمی اونون نازین چکردی.
آتا- آتاسینا، ها بئله قاین آتا- آناسینا دا درین حؤرمت و محبت له یاناشاردی. منیم یادیما گلن آناسی، قاین آناسی، قاین آتاسی قوجالیقلارینی بیزیم ائوده اولوب و آتامین باشچیلیغی ایله یاشاییب و ائله اونون ائوینده حیاتا گؤز یوموبلار.
آتام اوشاقلارینی، قیزلی- اوغلانلی بیر گؤزده گؤروب، هامیسینا درین علاقه ایله یاخشی حؤرمت بسله یردی. او سببدن بیز ده اونو بیر جان کیمی سئوردیک، هله ده سئویریک.
آتام عائله سینین تربیه سینه، تحصیلینه وار گوجو ایله چالیشاردی. اونون ائولادی له دده- بالالیقدان سونرا بیر درین دوستلوق رابطه سی ده وار ایدی. او قوردوغو دوز و صمیمی رابطه سبب اولموشدو کی سون گونه قده ر بالالارینین نازینی و بالالاری دا اونون نازینی چکسینلر.
آتامدا اولان ان بارز خصوصیت لردن بیری ده اونون یئنیلمز اراده سی ایدی. هر نه یی ایسته سئیدی

وار گوجو ایله الده ائتمه یینه چالیشاردی. اؤزونه ایمانی وار ایدی. هئچ یادیمدان چیخماز اوچ ایل اؤنجه هریسده قوناغیم ایدی. اوشاقلارلا ساوالانا گئتمک قراری قویموشدوق. آتام ائوده داریخماسین عائله ایله بیرلیکده شابیله قدر آپاریب اوردا ائو توتوب، بونلار ایستی سودان فایدالانسین دئیه بیز ده چیخیب ساوالانا دؤنه ریک، گئجه یاری یوللانیردیق. دوخسانی حاقلامیش آتام ائودن چیخاندا دئدی: «بالا، باشماقلاریم داغ باشماغی دئییل، ساوالانا چیخساق منه ده باشماق گؤتور.» بیر آن قوتوم قورودی. اؤزومدن خجالت چکدیم.

– چاپ اولان و یئرده قالان اثرلری حاقدا ها بئله اوستادین آثارینین نشرینه نه تدبیر قیلینیب؟

هریزلی: آتامین چاپ اولموش اثرلری:
- رسمی چاپ اولموشلار: «حکمیت در اسلام» و «تاریخ هریس»
- غیر رسمی چاپ اولموش اثرلری: «اوغوزنامه»، «دالغالی درین دنیز»، «پاسخ یاوه گویان»، «گول چارداغی» (شعر دفتری)
- نشریاتدا ادبیات، تاریخ، عرفان حاقیندا اونلارلا مقاله سی چاپ اولموشدور. اونلاردان اؤرنک اولاراق «گؤی مچید»، «حیدر تکیه سی»، «دونبولی لر» و...

چاپ اولمامیش اثرلری:
- بیر کیتاب «تاریخ آذربایجان» آدلی تایپ اولوب CD سی الده دیر.
- خاقانی حاققیندا یازدیغی بیر ۴۵–۴۰ صحیفه لی مقاله چاپا حاضیرلانیب.
- فارسی– تورکو شعرلریندن سئچیلمیش لر ۱۰۰۰ صحیفه قدر چاپا حاضیرلانیب.
- بئش شعر دفتری کی هره سی بئش آلتی یوز صحیفه اولار ال یازماسی ایله الیمیزده دیر.
- بیر پارا یادداشت لار دا واردیر کی مختلف موضوع لار داشییرلار.
- شیخ اشراقین قیزیل عاقل آدلی اثرینین تورکجه یه چئویرمه سی ایله شرحی
- ۲۵۰۰۰۰ بیت لیک دیوانی کی پاکنویس اولونوب حاضیرلانماقدادیر

– اوستادین سیزلره سون وصییتی نه اولوبدور؟

هریزلی: سیز منیم آتاما بلکه ده ان یاخین آدام ایدینیز. او، هئچ سؤزی حکم صورتینده و قطعی صادر ائتمزدی. ائله جه ده ایستک لرین یومشاق حالدا ائولادینا یا خود دوستلارینا بیان ائدردی. بو کیمی تاپشیریقلار هر زامان هر صحبتینده اولاردی؛ «خالقا احترام ائدین، الدن توتون، پیسلیک لری اونودا بیلین، یاخشیلیق– یاخشی آد قازانین.»
آمما بو کی مکتوب شرعی وصیّه سی الیمیزده اولا، یوخدور. حکما ده بو وصیّتین بیر کیتابین آراسیندا یا خود بیر باشقاسیندا امانت شکلینده اولماسینین امکانی واردیر.
نئجه کی بیلیر سینیز آتام خردادین ۲۲ سینده پیادا اوروج حالدا ائودن دفترینه و دفتریندن– ائوه گئدیب افطاردا قوناق اولوب هئچ بیر اؤلوم حالی اوندا گؤرونمه میشدیر. اونا گؤره ده بو حادثه بیزلره بیر شوک کیمی دیر و هله ده اؤزوموزو تاپا بیلمه میشیک.
سون سؤز اولاراق قطعا اونون شرعی وصیه سینده ده هئچ بیر بورجو اولمایاجاقدیر. دونیا مالی آزدان چوخدان نه یی ده واریدی ائولادینین آراسیندا پایلاشمیشدی. بو باره ده ده اؤزو اؤز ایسته یینه عمل ائدیب ورثه یه بوراخمامیشدیر.

استاد هریسی فرش شناس معاصر به دیار باقی شتافت

سعید رونقیان

مرحوم هریسی‌نژاد غیر از سرودن شعر چند کار مهم دیگر هم کرده است. یکی در دوران سی و اندی سال معلمی در شهر «هریس» که تا سال ۱۳۵۹ ادامه داشته و منشا خدمات بسیاری به نهاد آموزش این شهرستان محروم شده. بسیاری از تحصیل‌کرده‌های کنونی «هریس» که سری در توی سرها درآورده‌اند با واسطه و یا بی‌واسطه شاگرد اویند.
دیگر خدمت «هریسی‌نژاد»، پژوهش‌ها و تحقیقاتی‌ست که در مورد دو شاعر بزرگ آذربایجان صورت داده است؛ «خاقانی» و «فضولی». تحقیقات «استاد هریسی‌نژاد» و تحلیل‌های مدقانه‌ی او درباره‌ی این دو شاعر ژرف‌اندیش آذربایجان یکی از دستاوردهای بزرگ زندگی نود ساله‌ی اوست.
ولی بزرگ‌ترین و درخور توجه‌ترین خدمت او را می‌توان تحقیقات تاریخی او دانست. انتشار کتاب‌هایی چون «تاریخ هریس»، «اوغوزلار» یادگارهایی بس ارزشمند هستند. این تحقیقات و تالیفات خصوصاً کتاب منتشر نشده «تاریخ آذربایجان» از آن جهت دارای اهمیت است که «هریسی‌نژاد» به سابقه ثابت نموده است که گرفتار تعصبات حاد قومی و مذهبی و حتا ایدئولوژیک نیست. منش او در طول سالیان ثابت نموده است که به دور از هیاهوی نابخردان یک‌سویه نگر، به ادبیات و تاریخ آذربایجان عشق ورزیده. چنین منشی است که باعث شده، تحقیقات او برای بسیاری چون من دارای ارزش و اعتبار والاتری نسبت به تحقیقات دیگر عزیزان در حوزه‌ی تاریخ آذربایجان باشد.
مرحوم استاد موسی هریسی نژاد، فرش شناسی خبره در حوزه دست بافته های آذربایجان خصوصا قالی های هریس بود که همواره مرجعی جامع برای دانشجویان و محققین فرش بشمار میرفت.

نامه ای منتشر نشده از شاعر محرومیت کش هریس
زنده یاد میرزا محمد هجری به استاد زنده یاد هریسی

بحضور مبارک دوست صمیمی اقای میرزا موسی خان سمندر دامه شوکته عالی

دوست مهربان بعد از سلام ارادتمندی سلامتی وجود حضرتعالی را از درگاه خدای یگانه خواستارم و دستخط شریف که موجب سرور قلبم و باعث افزونی نور دیده ام و مملو با کلمات پر معنا و حاکی سلامتی وجود به صحت مجزاج شریف بود زیارت و استفاده روحانی حاصل شد. آنچه از طرف والده محترمه هیچ نگرانی نباشید. الحمد الله بکلی رفع نقاهت شده و تندرستی یافته است قسم بخداوند احدیت روز پنجشنبه ۲۳ دیماه رفتم بخانه شما. خود خانم والده بفوریت نهار درست کرد. پلوی عالی با خورش ممتاز با معیت آقا میرزا روح اله و محسن آقا اذا بلقت الحلقوم خوردیم و چایرا با سلامتی شما با کمال عیش عشرت نوشیدم کاغذ ها که آقا عیسی خان و حضرتعالی به آقا میرزا روح اله و به محسن و به والده مکرمه نوشته بودید آنها را هم خواندم. ابدا از طرف والده نگران نباشید با سلامتی شما را دعا گو حالش بهتر، مرض اش رفع شده است و آنچه دختر شهلای محمد آقا خود در منزل پدرش نه نشسته است در خانه شماست گاه گاه می رود بخانه پدرش از هیچ گونه از این طرف نگران نباشید. نور چشمی حاجی اقا به عموی مهربان آقای عیسی خان سلام می رساند. آقای میرزا احمد اقا و کربلایی رضا رحمن بیگ مشهدی عبداله بر برام است. بعرض سلام مصدع اند خصوصا حسین بیگ فتح اله زاده از یاد آوری شما بسیار ممنون و سلام می رسانند آقای سمندر البته بخدمت مولای من آقا میرزا احمد آقا طباطبائی سلام برسانید. آقا میرزا احمد آقا جان من قربان جان شما باشد. بسیار مرحمت فرموده اید. دعا گوی را یاد آوری کرده اید. به خدمت آقا میر محمود و جمع اهل خانه و سلام چاکرانه مرا برسانید. آقای عیس خان آنچه در خصوص بره رحیم می گوید که حالا کوچک است باید بزرگ شود. آقای اصغر اکبر زاده اهری بنده نوازی حقیقی فرموده اند بنده هم سلام ارادتمندی خود را ابلاغ می نمایم .

۲۷/۱۰/۲۴

قربانت محمد هجری

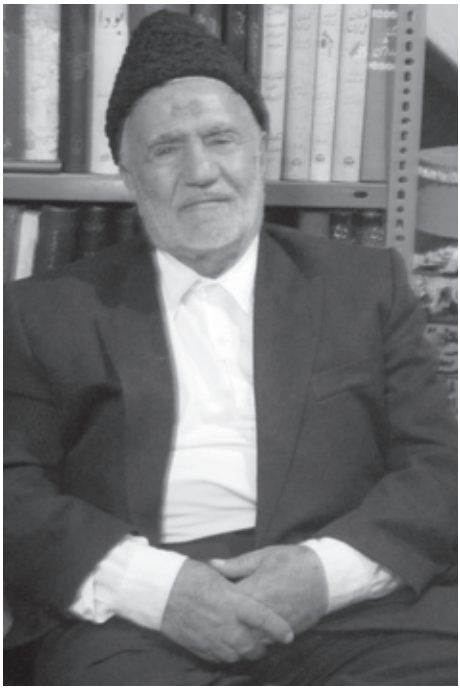

بیر یادداشت و شعر اوستاد کریمی دن

دوست عزیزم با تقدیم سلام
اثر طبع سرشار سرکار عالی را زیارت کردم . نادیده مشتاق دیدار شدم . اینک چند بیت بعنوان اظهار ارادت ارسال حضور کردم . امیدوارم از دعای خیر فراموش ام نفرمائید.
حسین کریمی ۶۶/۶/۲

ای هریسی نژاد یار عزیز
ای اولان شمع محفل تبریز
اوخودوم ایکی قطعه اشعارون
نشئه مین جامین ایله دی لبریز
یئتمه سین باغ طبعیوه آفت
پوزماسین نوباهاریوی پائیز
لطف ائدوبسن دوکاندا اولمامیشام
مرکبه فوری وورمیسان مهمیز
گورمه میش اولموشام سنه عاشیق
شوق دیداری ائیله یب سن تیز
سن «کریمی» نی گورمه میش گئتدون
بد مصاحبدن ائیله دون پرهیز.

علم دریاسی
اوستاد کریمی مراغه ای
ای اولان علم و فضل دریاسی
قلمی عیشه دوندرن یاسی
ای وئرن روح تازه مرده لره
دم گرمی زمانه عیساسی
اوخودوم نامه وی آچیلدی اورک
کونلومون تاپدی صیقل ایناسی
نجه نامه بسان سونباته
آهن سینه دن سیلیب پاسی
نجه نامه معطر و شیرین
پسته یا پرتقال مرباسی
سنه نادیده اولموشام عاشیق
واردی باشیمده عشق سوداسی
بیلمیرم ملاسان و یا امّی
شغل تاجردی یا کی عکاسی
هر کس اولسان متین و لایق سن
قلمیندن تانیرلا اشخاصی
دوشسه ذوق اهلی نین بو شهره یولو
اونون اول منم تمّناسی
بیر منم بیر مراغه باسدیقیدی
بیر عسل دور سهند حلواسی
بیرده صابون دی صاف ائدر بدنی
بیرده باغاتینون تماشاسی
سن بئشیندن بیرین گوریدن کاش
عجله فیضدن قویار ناسی
یازمیسان یولداشیم تلسدیردی
عذریوین یوخ قبوله امضاسی
اولمارام من رفیق بی ذوقه
گتیر روحه هر دم ایذاسی
نه ایشیم وار کنار دریاده
چاغیرام داده خضر و الیاسی
شاعیرین یولداشی اولار شاعر
چوخ مصاحبدن ایله واسی
بو سخن بنده دن وصیت اولا
تله سن یولداشیلا چیخما یولا
۶۶/۶/۲۷

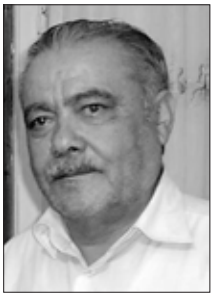

اسماعیل محمد ثانی هریس «ممدلی»

معلّم

معلّم، بوندان گوزل، بوندان دولغون سوز نه اولا بیلر؟ مودریک، دوشونجه لی، قدیر بیلن آذربایجان خلقیمیز. سئودیگی آداملارا، بویوک انسانلارا بو آدی وئریرلر. معلّم، انسانلاری، قارانلیق لاردان چیخاردیب، ایشیقلی دونیالارا آپاریب، حیاتین بوروشوق دولایی یوللاریندا اونلارا دوزگون یاشاماق اویره دن، عوض سیز مقدس وارلیق دیر. او قارانلیق لاردا چیراق، اوجالیقلاردا بایراق دیر. حیاتدا هر هانسی نائلیت لر، هر هانسی ایره لی له شیلر، هر هانسی مدنیّت لر وارسا، اونلارین هامیسی، معلّم لر چیراغی نین ایشیغیندان توره نیبدیر. سیاست چی لرین، پولتیک دولو، خرافات چی لارین فیریلداق دولو، دونیالاری نین عکسینه، معلّم لر دونیاسی پاک لیق، دوزلوک، مدنیّت، دوشونجه، ایشیق لیق دونیاسی دیر. معلّم لر ، آخار بوللور بولاق سویو، قیش گئجه سی نین قاری، پاییز گونلرینین بارلی میوه لی باغلاری دیرلار.

قرآنین دئدیک لری، انسانی دوشونجه لر، اخلاقی دیرلره اساساً انسانلار یالنیز، تانری نین قارشیسیندا عبد اولمالی دیرلار. گوج صاحب لرینین اونونده عبادت سون درجه ساتقین لیق دیر. تانری دان باشقاسینا عبد اولماغین یالنیز تک بیرجه استثناسی واردیر. معلّمه عبد اولماق. معلّمین، اویره تمه نین قارشیسیندا عبد اولماق، مولی علی (ع) بویورموشکن، اویرنجی نین آلچاقلیغی یوخ، بلکه اونون شرفی و لیاقی دیر.

حاج موسی هریسی نژاد جنابلاری، ایکی دونمده منه معلم اولوب. بیرینجی سی ۶۰ ایل بوندان اونجه هئریزده کی شرف آدلی ایتدائی مدرسه ده کی او واقت الیمه قلم وئریب، دیلیمه سوز قویوب، یازیب- دانیشماق اویره دیب. ایکینجی سی ایسه سون ایل لرده بیر چوخ مختلف ادبی ییغینجاقلاردا دیرلی اویودلری، قیمتلی دانیشیقلاری ایله هم یئنی جوانلار، هم ده منیم کیمی کهنه جوانلارا! وطنی ، آنادیلیمیزی سئویب، تورک بابالاریمیزا گوونمه یی اویره دیب دیر. دئمک منیم اونا عبدلیک بورجوم واردیر.

ایندی سه، بیر کیچیک خاطره بیر اوقدر ده یئرسیز اولا بیلمز. ۱۳۳۶ ینجی ایلینین یاز آیلاری ایدی. قورو کهریز آدلانان سو اوز مجراسیندا خومارلانیب چاغلاییردی. ساپلاغین آردیندان قالخان گونشکندیمیزین ساچلارین دارایيب باشینی تومارلاییردی. هریان گول قوخوسو، سونبول بویالی، یاز عطیرلی ایدی. هئریزده بیرینجی دونه اولاراق تزه بیر خیابان چکیلمیشدی. قورو کهریزین گوز یاشی کیمی سولاری قنوولاردا دولاشیردی. بو گوزل طبیعتی داها دا زنگین لشدیرمک دئیه، حورمتلی معلم لریمیزدن اولان اوستاد هریسی نژاد، اسدالله اسد نسب، علی اصغر سرباز وطن هابئله علی اکبر نظریان جنابلاری آرخین قیراغیندا آغاج اکمه یی تکلیف بویوردولار. بیز مکتب اوشاقلاری بئل- قازما گوتوروب، جولالار قازیب اونلارا جاوان شوولر قویوب، آغاجلار اکدیک. ائله اونداکی حاج موسی هریسی نژاد عالی جنابلاری بئله دئییردی: آغاج بهشتدن گلیب. دوغرودان دا آغاج بهشت دن گلیب. او گوزل لیک، گوز اوخشایان گوروشو، ساغلام حیات دیر. بیزیم او گون اکدیکیمیز آغاجلار بو گون کندیمیزین یاراشیغی، قوناقلارین کولگن دیرییی، هاوامیزین تمیزلیی دیر. بو دا بیزیم اونلارا عبد اولدوغوموز، معلم لریمیزدن بیر قالارغی ایز دیر.

دکتر آصف حاجی زاده

ظرفیت های ابعاد فکری عارف جلیل القدر استاد موسی هریسی نژاد

ضمن آنکه استاد هریس نژادِ معظم و معزز نزد اصحاب فضل و ادب و معرفت از مراتب و مرتبت عالی برخوردار است و آثار ایشان در حیطه فقه، کلام، عرفان و دین از محتوای ارزشمندی برخوردار است از مجموع ظرفیت های ابعادی فکری و اندیشه ای حضرت استاد، دو بعد، تأثیر کنونی و آتی عمیقی روی انسان داشته و خواهد داشت.
بعضی ها براین باورند که این شخصیت بزرگ ادبی و عرفانی نمی بایست به حوزه سیاست و جامعه ورود می نمود. در حالیکه به نظر می رسد ارتباط بین معرفت های دینی و موضوعات سیاسی و اجتماعی در افکار این بزرگوار، حکایت از بالا بودن درجه عرفانی در روح بزرگ این شخصیت عزیز دارد چراکه شریعت، حقیقت، تمام و کمال در امتداد طریقت و عمل اجتماعی اش قرار دارد.

■ نگرش سیستماتیک «فرهنگی»

استاد در جغرافیایی از جهان زندگی می کردند که زیرساخت فرهنگی آن را اسلام تشکیل می دهد این زیرساخت، هم در فهم معرفت نقش اساسی دارد و هم اینکه مبنای اقتدار و انسجام در حوزه ی درونی و بیرونی انسان می باشد. و جدا شدن از این زیربنای فرهنگی، از یک سو گسیختگی های درونی و از سوی دیگر گسیختگی ها و منازعات بیرونی را منجر می شود. در قالب های تئوریک شخصیت های فکری چون ساموئل هانتینگتون و برندا شفر، می توان به خوبی اهمیت مبناهای فرهنگی را در ادیان مسحیت، اسلام و سایرین به خوبی مشاهده کرده و تاکیدات آنها را بر حوزه های تمدنی بر مبنای این دین ها در عصر حاضر و آینده لمس کرد. و این نوع تأکیدات از جانب شخصیت های دانشگاهی جهانی، نشانگر آن است که فهم استاد در مسیر معتبری قرار داشته است.
نگاه استاد هریسی به ادبیات، تاریخ، سیاست، جامعه و سایر، بطور سیستماتیک از منظر اسلام می باشد ادبیات ترک آذربایجانی و سایر عناصر فرهنگی آذربایجانی در ارتباط سیستماتیک با دین اسلام است و این ارتباط بقدری قوی و نزدیک است–که البته فقط مختص استاد هریسی نبوده– که می توان گفت نام دیگر فرهنگ اسلامی، فرهنگ ترکی آذربایجانی می باشد. سیاست هم بخشی از محتوای دینی است و به همین خاطر است که سیاست در نزد استاد کاملاً مبتنی بر اخلاق و آموزه های اسلامی می باشد لذا سیاست های سکولاریستیِ–که ناممکن و بی معنی

است– اپورتونیستیِ مبتنی بر سلطه گرایی، در اندیشه سیاسی استاد کاملا مردود و مذموم می باشد. تاریخ آذربایجان در آثار استاد هریسی نژاد از منظر منابع اسلامی و تاریخ نویسان اسلامی به رشته تحریر درآمده است قرائت اسلامی از تاریخ آذربایجان در برابر دیگر تفسیرهای سیاسی تاریخی از اهمیت زیادی برخوردار است در این تاریخ، آذربایجانی ها در کانون جغرافیای اسلام و شیعه قرار دارند نقش و کارکرد آذربایجانی ها در حوزه اسلام و جهان شیعه محوری، اساسی و تعیین کننده است و به هیچ عنوانی پذیرای سلب این نقش مهم و مرکزی نیست. برابر این نوع نگرش، اراده آذربایجانی در کنار اراده دیگر مسلمانان از اهمیت و ارزش مدیریتی وسیاسیِ برابری برخوردار است که نافی هر نوع نگرش قومیتی وسیاسی برتری جویانه می باشد.

■ نگرش عرفان اسلامی انسان دوستانه

در واقع می توان گفت در میان اندیشمندان اسلامی، کمتر شخصیت هایی هستند که همچون استاد هریس نژاد، بتوانند مفهوم عرفان را به این شیوایی و قابل فهم ارائه کنند استاد موسی هریس نژاد، کلید فهم و درک و یا اگر بهتر بگوییم؛ فهم مشترک همه عرفای اسلامی همچون شخصیت های خاقانی، گنجوی، مولانا، شمس، حافظ، سعدی، فضولی، نسیمی و سایرین است.

حضرت محمد(ص) در جغرافیایِ فکری و اندیشه ایِ عرفای اسلامی و خصوصا استاد هریسی، در موقعیت کانونی بین حقیقت و معرفت از یک طرف، و از طرف دیگر انسان ها و حیات شان قرار دارد. تلاش برای برقراری ارتباط با خداوند متعال و اتصال به ایشان با عبور از حضرت محمد(ص)، انحرافی ترین شکل دینداری و عرفانی است. در اندیشه ی استاد معظم، حضرت محمد(ص) مصداق عملی اندیشه ی معطوف به حقیقت مطلق و خداوند متعال است. عمل حضرت محمد(ص) که متصل به وحی خداوندی می باشد؛ خدمت به خلق، مهربانی به انسان ها و تلاش برای برپایی حق انسان ها و رفع ظلم از انسان ها می باشد. به عبارتی عرفان، حقیقت و معرفت گرایی زاهدانه ی در انزوا و انفعال و خودبرتر بینی نیست. عرفان نقطه ی لمس و تماس معنوی و انسانی حقیقت با واقعیت هاست. به نظر می رسد این نوع رویکرد عرفانی، در واقع در میان گذاشتنِ یکی از ملزومات و منابع اساسی بهبود آسیبها و معضلات اجتماعی کنونی و آتی می باشد.

هر روز که بگذرد ابعاد و ظرفیت های ابعادی دایره ی فکری استاد موسی هریس نژاد برای جامعه ی فکری و علمی آشکارتر خواهد شد و کارکردها و اعتبار کارکردی آنها بیشتر لمس خواهد گردید و اینکه چقدر در عصر خود مورد غفلت واقع شده است.

محمّد امین سلطان القرایی

استاد حاج موسی هریسی نژاد ین وفاتی حقینده تاریخ مادّه سی

گلدی بو گون بیر آجی سؤزلو خبر
کیم بو آجی!؟ یاندیریجی بیر سفر!
بیر قوجامان شاعر اونون یولچوسو
یولچو یولوندا گرکن، مختبَر!
یولچو بو دفعه سئچیری سون یولون
دار فنا کؤچمه سی، ائیلر خطر!
شاعر اگر گئت سه قالار ایز لری
شعرین اوخور گؤی ده مَلک لر سحر
گؤی ده پیچیلدیر شئرینی شاعرین
سانکی افق لر قووشور، بیر نظر
یازدی اوجا تورک دیله دفترین
ائیله مه دی گون لرینی هئچ هدر
دفترین آچسان، نه جوشان چشمه دیر!
بیل کی آخار سو کیمی قاینار گئدر
شعری شیرین، مضمونو یوکسک، آغیر
دینله یه نه خوش گلر البت شکر!
لعل بدخشان دی عقیق یمن
بیت لری دیوانا مونجوق دوزر
فکری آچیق، چکدی وطن قایغیسین
سؤز لری ارزش لی، جواهر، دُرر
کلمه لری دوزدو بیر آن رف لره
سانکی ایرف دن سئچیلر کلمه لر

شعری آنا سود کیمی دیر، چوخ زلال
طبعی روان؛ ائیلییه لیم مختصر ؟
بیر ده دوغاجاق هریسی نی بو دهر؟
بیر ده هاچان!؟ تکجه قالاجاق اثر
یازدی «امین» جُمّلیلن تاریخین
کیم قالا دوران لارا بیر لوحِ سر
«آلدی هریسی ادبین ذیروه سین»
قمری ۱۴۳۷=۱-۱۴۳۸
کیمسه وئرنمز بو مقاما ده یر
«تاپدو بو دهرین هریسی، نشاطین»
۱۳۹۵ شمسی
اولدو بو تاریخ گله جاغا ثمر

بیر بیت آخره قالمیش دا «آلدی هریسی ادبین ذیروه سین» مصراعی جُمّل «ابجد» حسابیله ۱۴۳۷ قمری ایل و سون بیت ده، «تاپدو بو دهرین هریسی، نشاطین» مصراعی ۱۳۹۵ شمسی ایل، استادین وفات ایلیندن حکایت ائله ییر لر.

■ حجه الاسلام میر حیدر فاطمی

ملمّعاته مشوّق اولوب منه اوستاد
لذا بو شیوه شیرینه اولموشام فرهاد
هوالسمّی بموسی علی الحکیم کلیم
وکان متّقیاً، بارعاً من الاوتاد
فنون شعره مسلّط خطیب ماهردی
آنادیلینده گؤزل سبک ائیله‌ییب ایجاد
هوالادیب، هوالعالم، هوالناطق
علی فضیلته وارث من الاجداد
فضیلتیهٔ وارث من بابالاریندان
ادیب‌دیر آتاسی، جدی، جد اعلاسی
فقاهت ایله ائدیبلر جماعتی ارشاد
هوالفقیه، هوالعابد، هو الزاهد
هوالمعلّم والرائد علی‌الاوتاد
هریس‌دیر سوران اولسا اونا آنا یوردو
ائدیب هریسی اونون شهرتی شریف آباد
نزیل بلدهٔ تبریز ساکن فیها
علی محلهٔ توحید منبت الارناد
منی حساب ائله‌دی بحر دالغالاندیردی
دئدی‌کی شیر گرک بیشه‌ده چکه فریاد
فحضنی لمقالی ملمعاً بالتّرک
مع‌التّعرب، البدت رأسی بجیاد
عرب‌لنمیش ایله دبرتدیم باشیمی اطاعته
قاتیب عرب دیلینی تورکه طوطی طبعیم
یاراتدی طرفه نیستان قفس‌دن اولدوم آزاد
شمیسهٔ طلعت من خیالی فی قلمی
ضیاءها ظهرت فی السّماء کل بلاد
گؤز اؤرتر اولسا بو شعریمده نقص صنع بدیع
فنون شعرده چون «فاطمی» دئییل فرساد
علی اوامره کنت تابعاً فی الحال
فلن اخالف بالامر فی طریق و داد
ملمّعاتیم اولوب درّ شاهواره صدف
تاپیپدی رونق بازار اولموشام دلشاد

■ هریزلی

آغلاییر
ایچیمده بیر یئتیم اوشاق
ایچین–ایچین قان آغلاییر
سوراقلاشیر شیلتاق–شیلتاق
آتادان نشان آغلاییر

اوشاقلیغین وئریب یئله
گؤزیاشلاری بنزرسئله
آرزیلاری دؤنوب کوله
آغلاییر یامان آغلاییر

«هریزلی» نه قیل– قالدیر؟
بونه حس دیر؟ بونه حالدیر؟
دونیا انسانی قوجالدیر
ایچینده جوان آغلاییر

■ هاشم ترلان

ای اوستاد آدگونون موبارک اولسون
آیناتک گؤزلرده گؤزون وار هله
انیشلی- یوخوشلو یوللاردان اؤتوب
ایندی هامارلی- صاف دوزون وارهله

اله قلم آلیب عؤمرونو یازسان
دئمه قوجالمیشام سن هله یازسان
سن بیزیم قوجامان قارتالیمیزسان
هله دئیلمه میش سؤزون وارهله

قوجالیق دردینی کؤنلوندن آزدیر
سنه اوستاد دئسم یئنه ده آزدیر
شعرینین حوسنونده عوممان دایازدیر
یوزونو گؤرمه یه گؤزون وار هله

فیضولی عطری دیر قلمینده کی
عروضدان روح آلیب شعرینین ایلکی
اوقدردادلی سان معنالی سان کی
شعرینه قاتماغا دوزون وار هله

هریازیق شاعیره سن تای اولمادین
نه اوتای نه ده کی بوتای اولمادین
یاشادین نامرده هارای اولمادین
سن یاناراوجاقسان کؤزون وارهله

آجیلی شیرینلی ایللردن اؤتدون

باشینی ساوالان داغینا سورتدون
(حاجی هریزلی) تک اوغول بویوتدون
آرخادا دوخسانین، یوزون وارهله

جاوانلیق چاغیندا قازاندیغین آد
ایندی بیر چینارسان قامتی شیمشاد
عؤمرونو یاشینلا اؤلچمه آی اوستاد
هله بوکولمه میش دیزین وارهله

سن یازیب یاراتدین قلبینده جانان
اؤزونوگؤزلره دورتمه دین بیر آن
دئمه دین من منم شاعیرِ دوران
آماشعریمیزده ایزین وارهله

قوشدوم بو قوشمانی اوره ییمده یاز
دئدیم بؤزقایالار (ترلان) سیزاولماز
قوی (هریسی نژاد) اولسون سرافراز
آخی دوخسانین وار یوزون وارهله

■ مقصود تقی زاده هریس(نیسگیل)

«هریسی» گئتدی
نه لر گتیردی خزان یام- یاشیل باغین باشینا
آمان کی دوشدو دولو گوللو چارداغین باشینا
گولو خزانلا سولان داغلی بولبوله یئری وار
اوووج- اوووج بو باغین سپسه تورپاغین باشینا
گؤزومده دالغالانیب آی دنیزله شن یاشلار
بولودلاشین بو سولان گولشنین یاغین باشینا
«هریسی» گئتدی دؤزوم داغلاری توزا دؤندو
دؤزوملو اولماماق آتلاندی اولماغین باشینا
قانادلانارکن آذربایجانین خلف بالاسی
آدین باغیشلادی هر زیروه نین، داغین باشینا
هریس دنیز- دنیز آغلاشدی آرخاسینجا اونون
خزان ته لسدی، دومان چؤکدو ساپلاغین باشینا

■ محمد حسین قابل نژادی سردرودی

قیرخ گوندور ائدیب ترک بو دونیانی هریسی
ماتم ده قویوب آذربایجانی هریسی
خوش سئیر ائله دی عالم عرفانی هریسی
گئتدی بیزی آتدی، دوستلار غمه باتدی

قالدی آدی جاوید ادبیات اوجاغیندا
ازدیردی اوزون علم ایله تاریخ قوجاغیندا
خطی یازیلار وار ائوینین هر بوجاغیندا
او مقصده چاتدی، دوستلار غمه باتدی

حاج موسی هریسی نژادین چوخ اثری وار
بیر گون اولر انسان گئدر اما قالار آثار
عومرو اوزون اولدو قلم و دانشی پربار
توپراغیدا یاتدی، دوستلار غمه باتدی

اولدو اوزو اولمز آدی آثاری کتابی
بیر نئچه دانا خطی سی بیر نئچه سی چاپی
از جمله سی تاریخ هریس، یاوه سرایان
عومرون باها ساتدی، دوستلار غمه باتدی

قابل نژاد، عرفان ائله ییر دونیانی جنت
عرفان دئییر کافره ده ائیله محبت
عرفاندی وئرر سالکه آرامش و راحت
ائل باشین اوجاتدی، دوستلار غمه باتدی

■ حسین طهماسب پورشهرک «میرزه»

درین دالغالی جوشغون بیر دنیزدیر
اودریادی دریا تک تمیزدیر
بیرآغ ساققالدی ائللرده عزیزدیر
مین آلقیش حکمته، عشقه، صفایه
هریس فخرائیله ییر حاجی موسایه

معلّم دیر،ادیب دیر،بیرمدبّر
قلم له بیردوغولموشدور مُحرّر
حکیم،اسلام شناس دیر،بیرمفسّر
سوروش قرآنی آچسین آیه-آیه
هریس فخرائیله ییر حاجی موسایه

اوعارف دیر اوشاعیردیر زبردست
حضوروندا اولارسان باده سیز مست
اونا تسلیم ارادتمند دربست
یئترسن عرش اعلایه،منایه
هریس فخرائیله ییر حاجی موسایه

نئچه اون مین یازیب ابیات اشعار
کی یوخ منظوم دا یا مضموندا تکرار
کتابلار یامقاله یادگار وار
تماماً باکفایه با درایه
هریس فخر ائیله ییر حاجی موسایه

یئنی مکتب هریسده تاسیس ائتمیش
اومکتب عؤمر سورموش ایندی آلتمیش
حاجی موسی اؤزو دوخسانه یئتمیش
الاهی بادوام اولسون بوسایه
هریس فخرائیله ییر حاجی موسایه

آذربایجانیما تاریخ یازیب دیر
اوغوزنامه سی دیللرده گزیب دیر
فاشیزمین بیر کره قبرین قازیب دیر
تانیددیرمیش هریسی ماسوایه
هریس فخر ائیله ییر حاجی موسایه

بواوستادین گرک نازین چکم من
بویوک بیرخلق ایله،سانما تکم من
او اوستادیر شه هه ردیر شهرکم من
تشکرلر بوالطافه عطایه
هریس فخر ائیله ییر حاجی موسایه

■ سلیمان ثالث

ایسته ییندن دؤنمه دی
ساققالی آغ ساچی آغ
ییلمه دی سینمادی
اوره ییندە نئچه داغ

دئدی گرک آییراق
نامردلری مردلری
نئشترله ییب چیخارداق
اوره ک لردن دردلری

آزار- بئزار درد- غم
ائللردن کناراولسون
انسانیّت بوی آتیب
کؤلگه لی چینار اولسون

چاتماسادا بویولدا
ایسته ییئین بیرینه
هشتاد ایل سجده قیلدی
حقیقتین پیرینه

قوشولدو توفانلارا
قاتیلدی عصیانلارا

■ محمد انجمن

هر یئتن دن کونول انسانلیق اوممما
لیاقت آختارسان هریسی ده دیر
حاقاسیز قاباغیندا داغ کیمی دوران
صلابت آختارسان هریسی ده دیر
سوزلری قیمت دن سالیبدیر قندی
اونون مرامینی ائل لر بیه ندی
باشی دارا گئتسه حقی دئیندی
شهامت آختارسان هریسی ده دیر

طریقت پیری دیر اهل قرآن دیر
فله یین الیندن اوره یی قان دیر
معرفت صاحبی مومن انسان دیر
عبادت آختارسان هریسی ده دیر

ایسته سن اوستادان درس آلاسان سن
یئتیش خدمتینه «انجمن» هر دن
یازیب یاراتماغی سن اوندان اویرن
فصاحت آختارسان هریسی ده دیر

■ مقصود تقی زاده هریس (نیسگیل)

دیشاریدان ائشیدیلیر آیاق سسی
کیم دیر کئچن...
آستا- آستا، آغیر- آغیر..!
باخیشیندا دومانلانیب خاطیره لر
اونون کؤهنه تانیشی دیر
بو کوچه لر، بو دؤنگه لر.
ساچلاریندا یووا سالیب زامان قاری
آلنیندا وار فیرتینالی کئچه جک لر شیریملاری.
اؤزو جاوان، یاشی قوجا
شیمشک لره سینه گرمیش «ساپلاق» کیمی
باشی اوجا.

آغلی اؤتکم
خویو گؤزل
چانتاسیندا شعیر- غزل
خاقانی لر، نظامی لر، فضولی لر یادگاری
سؤزلرینده سئوگی ایزی، غم غباری...
وطن دردی، آراز دردی، ائل قایغیسی،
سورگون دوشموش دیل قایغیسی،
نه لر... نه لر...
اوره یینده غم چارداغی
سینه سینده «صبا» داغی
آددیملاییر آستا- آستا، آغیر- آغیر...
کیمدیر کئچن.؟!
هردن گلیر اؤز یوردونا
او گلنده بیزیم شه هر، بیزیم «هریس»
درین له شیر
شعیرله شیر!

باخیشلاری اورک لره سئوگی یاییر
او گلیر ده، او گئدیر ده...
آنجاق یئنه بو کوچه لر، بو دؤنگه لر
آددیمی نین ماهنیسینی سایاقلاییر...
۱۳۸۳/۷/۴- هریس

■ عباس سهرابی «شاهین»

ائلیمیزین اوجا باشی ساغ اولسون
مین لر حسرت طبیعتین ایشینه
هر کیمین کی اتی جانی دوزلو دور
ماجال وئرمز چکیر قارا دیشینه

ساوالان تک اوجا باشلی کیشی نی
قارا تورپاق رحم ائتمه دن قوجادی
بو گون تورپاق چکرسه ده کامینا
یئنه باشی چوخ باشلاردان اوجادی

هریسی نی تورپاق چکدی کامینا
آغری یا باتیردی اوجا بیر ائلی
یوخ کی اولمه ییب دیر «هریسی» اولمز
واربدیر چون اونون بیر اولمز دیلی

لعنت سنه لعنت آی قارا تورپاق
آغ اوزلو کس لری چکیرسن کاما
بویله دیر طبیعت یامان هر زامان
کیمین سحر یئییر کیمینی شاما

آمما یوخ هریسی اولمه ییب اولمز
دالیندا ائل کیمی آرخاسی واردیر
او بیردم دونمه دی دوز اینامیندان
دده سی قورقود تک یاخاسی واردیر

دوزگون بیر کیشی ایدی موسی هریسی
اونون آتاسی ایدیر میرزه روح الله
یاشادی آبیرلی دوخسان ایکی ایل
روحو شاد یاشایار اونون انشاالله

هریسی یاسیندا بو نئچه بیتی
قلمیم آخیتدی گوزلریم یاشلی
نه دئسین بیر بئله ماتمه «شاهین»
گوزلریم قلمیم سوزلریم یاشلی

رضا همراز

اوستاد هریسی و ترجمه صنعتی

اوزون عومور نه یه گرک چالیش عومرون انلی گئچسین
حیاتینی بارلی سئوسن قوی دومانلی چنلی گئچسین
دئمه م نیله چالیش آنجاق سنین عومرون سنلی گئچسین
اوزگه لر تک مین ایل آزدیر اوزون کیمی بیر ایل یاشا

اوستاد هریسی نین شاعیرلیک دن علاوه بیر نئچه آرتیق هنری و داها دوغروسی پایی دا وارکی، اونلارین ان دیرلی سی منجه ترجمه صنعتینه نئجه دئییرلر قول قویمالاری و بو آغیر ایشده کورکملی صنعتچی هابئله ترجمه چی اولمالاری اولموشدور. بلکه ده بو ایش بوندان آسیلی دیرکی، اونلار عروض علمینه تانیش اولموش و بو درین علم ده مهارتلی بیریسی دیرلر. بونلارلا برابر اوستادین بیر باشقا امتیازی ده وار. اودا بوکی، اونلار فارس دیلینده قوشولان عروض اولچوسونده کی شعرلردن اوز آنا دیل لرینه ماراق لا چئویریب، هابئله چئویریرلر. اورنک اولسون دئیه بو گونه کیمی بو عالی جنابین تبریزلی قطران، ابیوردلی انوری، شیرازلی سعدی ، غزنه لی سنائی، اوستاد شهریار، باغدادلی فضولو، شیروانلی خاقانی، حکیم جامی، شیخ اشراق فلسفه سی نین بانی سی آدلیم فیلسوف سهروردلی شیخ اشراق و سایره لرینین بیر سیرا دیرلی اثرلرین تورکجه میزه چئویرمیشلر کی بیر سیراسینین شاهیدی اولموشوق. او بو موفقیت لرین سببین قرآن، نهج البلاغه و خاقانی ایله محشور اولمالاری ذکر ائدیرلر .اوستاد هریسی تورک دونیاسینین اویونوب، فخر ائتدییی بویوک فیضولونون «انیس القلب» آدلی شاه اثرین کی:

دلم درجیست اسرار سخن درهای غلطانش
فضای علم دریا فیض حق باران نیسانش

یاشلیقلی ۱۳۰ بیت لیک دن زیاده اولان قصیده سین تام باجاریق و مهارت له هامیسین آنادیلیمیزه چئورمیشلر. همین ترجمه نین بیر نئچه بیتینین اوخوجوسو اولاق:

سوزون اسراری کونلوم حوققاسیندا دور غلطان دیر
فضاسی بیلمه گین دریاسی حقین سانکی نیسان دیر
نه لولولر تعالی الله کی ترو یومشاق کی اونلاردان
بزک لنمیش اولاردان سینه عزرای عرفان دیر
دیلین سانکی بو حوققایه او دریایه یولو واردیر
کی هر لحظه گورورسن وقفه سیز حالدا دور افشان دیر

... سوزه بیر حدده تم وار منزلت زعم معلمده
آدی گاهی دوعادیر، وحی دیر گه، گاه قرآن دیر
سوزون ایستک لی سین هر کیم بزک لندیرسه بیلسین کی
لباس معرفت گئیدیرمه یه اندامی عوریان دیر
اوچورتما کسب عرفان سیز بدندن روح قوشون سانکی
اوشاق دیر روح عرفان کسبینه جسمین دبستان دیر ...

گوردویوموز کیمی بو ترجمه نین بیت لرینده نه گوزل ذووق و هنر ایشله نیلمیشدیر. او، بو کیمی ترجمه لردن بیریسین یوخ، ایکی سین یوخ ، اوچون یوخ، بلکه یئری گلنده دیزین قاتلاییب، باشقا ترجمه لره ده مشغول اولموشدور. بورادا دا بویوک شاعیر«جامی» دن بیر چئوریلمیش شعرین بیر نئچه بیتین بیرگه اوخویاق:

سنه ای شانلی دلبر قلب لر یانسین سیاه اولسون
عبورون هانسی یولدان اولسا یوز جان خاک راه اولسون
شکیللنمکده شکلین آز داریخسایدی دئییردیم کی
گیله م هر لحظه گوزده شکلیوه قوی جایگاه اولسون
سنین عشقین بیزی عاغلین حدودوندان ائدیر خارج
گوروم قلب اولکه سینده دایم عشقین پادشاه اولسون
رضایم سویله دین روخساریما تا لاله گون اولدو
سوزومده غل و غش گورسن بو روخساریم سیاه اولسون...

اوستاد هریسی بو کیمی ترجمه لردن دئدییمیز کیمی بیر یوخ ، ایکی یوخ، اوچ یوخ بلکه نئچه دنه سینین چئویرمه سینین زحمتینه متقبل اولوب کی بیر سیراسین گوروب اوخودوق. بو ترجمه لر اوست – اوسته بویوک و آدلیم شاعیرلریمیزین ان گوزل لریندن اولموشلار. بورادا اوستاد هریسی نین فارس شاعیری شیرازلی سعدی نین:

امشب مگر بوقت نمی خواند این خروس
عشاق بس نکرده هنوز از کنار و بوس...

باشلیقلی شعرینین ترجمه سینه ایکی بیت ده علاوه ائده رک بو کیمی دوام ائدیب:

واختیندا بانلامیر ائله بیل بو گئجه خروس
آیریلماییبدی قونچا دوداقدان هنوز بوس
دورون توتوب نگار اوزونون کسمه تئل لری
سانکی اوزوکدی عاج قاشی دیر جنسی آبنوس
تا یاتماییدی فتنه گوزو غافل اولما هان
چکسن دوداق – دوداقدان اولار قسمتین فسوس
تا جمعه مسجدیندن اوجالماییب آذان سسی
یا چالماییب آتا بیگ ائویندن طنین کوس
مغبوندور کیم بئچه گوزه نه اوخشار دوداقدن
ترک اوپوش ائده دئییه به بانلاییر خروس...

اونون ترجمه لرینده حکیم سنائی دن ده بیر نئچه سی گورونور کی بورادا بیری سینین بیر نئچه بیتی سیز ساایین اوخوجولارا تقدیم اولونور.

جهاندا آختاریش سان چوخ یئتیم وار
یئتیم اصلا تاپیلماز مصطفی تک
دولو اورماندی آسلان ایله عالم
اولورمو آسلان اولسون مرتضی تک؟
نه چوخ وار آسیه، سارا و مریم
اولانماز بیر خانیم خیرالنساء تک
اولن چوخ وار شهید الله یولوندا
وئریب کیم جان شهید کربلا تک؟
امام چوخ وار اولانماز سینجی سالسان
بیری شرقین شهنشاهی رضا تک
حدیث دن چوخ حدیث وار لیک صادق
محدث هاردا وار خیرالوری تک
«سنائی» دن هریسی بو چئویرمه
منار طبع موزون دور سنا تک

اوستاد حاج موسی هریسی نین ان چوخ سئودیيی شاعیرلردن بیریسی، بلکه ده بیرینجیسی خلاق المعانی لقبی ایله تانینان حکیم افضل الدین خاقانی دیر. او همه شه دئییر: «اگر قرار اولسایدی شاعیر لردن ده پیغمبر چیخسایدی گرکلی ایدی ائله خاقانی مبعوث اولایدی» دوغرودان دا خاقانی کیمی گوجلو، هابئله نهنگ بیر شاعیری فارس– تورک ادبیاتیندا تاپماق هئچ دا راحات دئییل. حکیم خاقانی نین نفسین و کولکه سین چاغداش شاعیرلرین هامیسیندان داها آرتیق اوستاد هریسی نین آثارینداا گورمک مومکون دور. او، اثرلرینده خاقانی دن یارارلانماقدان علاوه، خاقانی نین ده شعرلریندن تورکجه میزه ترجمه ائدیب. بویورون باخین لطفا:

آن مصر مملکت که تو دیدی خراب شد
و آن نیل مکرمت که شنیدی سراب شد
سرو سعادت از تف خندلان ز کال گشت
اکنون بر آن زکال جگر ها کباب شد ...

سن گورن مملکت خراب اولدو
دریالار بوش بوتون سراب اولدو
سعد سروین کومورچو ائتدی کومور
کوزمه سینده کونول کاباب اولدو
قارتالا اوج دا اوخ چاتانمازدی
شه پری قاتل عقاب اولدو
غم بساطی آچیلدی گویلرده
ظلمت آجرام آرا حجاب اولدو
اولدو دوردونجو گوی عزا خانه
روح عزادار آفتاب اولدو
گئجه ظلمت تئلین ساچین دارادی
آق توکو گوندوزون خضاب اولدو...

بویوک و اوستاد شاعیریمیز کلاسیک شعری سئویب، بو قالیبا تعرض ائیله یه نی قینایبر . ماراقلی دیر کی بو قونودا کی شعرلر له ده ماراقلانیر. اورنک اولاراق داهی شاعیریمیز رحمتلی اوستاد سید محمّد حسین شهریارین:

سوال کرد رفیقی به سادگی از من
ترا که این همه افکار نغز و باریک است
چرا مثال دگر شاعران نه شنگولی
افق همیشه برای تو تنگ و باریک است
پس از تامل بسیار گفتمش ای دوست
خجالتم چه دهی شعر من کلاسیک است

بو شعرین اوخودوقدا بئله ترجمه ائدیب:
سوروشدو ساده واری بیر نفر تانیش مندن
سنه کی وئرگی بو افکار نغز و بارک دیر
ندیر سبب شعرا تک حالین دئییل شنگول؟
ایشیق اوفوق سنه همواره داردی ، تاریک دیر
فیکیر له شیب اونا عرض ائیله دیم منی قیناما
کی شعر یمین ادبی صنعتی کلاسیک دیر

بو را دا کونلوم ایستردی اوستادین تبریزلی حکیم قطراندان ترجمه ائتدییی بیر ترجمه نین ده اوخوجوسو اولاق

ایلک اونجه شعرین اصلی:
بود محال مرا داشتن امید محال
بر عالمی که نباشد هماره بر یک حال
از آن زمان که زمانی بود حال زین سان بود
جهان بگردد و لین نگرددش احوال
دگر شوی تو و لیکن همان بود شب و روز
دگر شوی تو و لیکن همان بود مه و سال ...
خدا به مردم تبریز بر فکند فنا
فلک به نعمت تبریز بر فکند زوال
فراتر گشت نشیب و نشیب گشت فراز
رمال گشت جبال و جبال گشت رمال
دریده گشت زمین و خمیده گشت نبات
دمنده گشت بحاد و رونده گشت جبال
بسا سرای که بامش همی بسود فلک
بسا درخت که شاخش همی بود هلال

ایندی ایسه شعرین ترجمه سی:
محال دیر منه حاصل اولا امید محال
جهان آرا کی اونا یوخدو دائما بیر حال
جهان جهان اولوبان حال و احوالی بئله دیر
کی فیرلانیر اوزو فیرلانمیر اونداکی احوال
گئجه همان گئجه دیر گون همان ولی سن یوخ
عوض سن اولمالی سان اولمایاندی بو سن و سال
... تاری فنایه دوچار ائتدی تبریزین اهلین
نصیب نعمت شهره فلک دن اولدو زوال
دولاندی اوستو اولوب آلت – آلتی اوست اولدو
قوم اولدو داغلاری داغلاردا اولدو مثل رمال
جیریلدی یئر بوکولوب دور بویو گوورنی لرین
دنیزلر اولدو خروشان سریع سیرالجبال
چوخ ائو کی لمس ائده ردی داهی اونون فلکه
نه چوخ آغاج کی بوداقلار ائدیردی لمس هلال...

هامی میز بیلیریک کی، اوستادین ترجمه لرینه دایر یازماق بو نئچه سطره گرکمز. آنجاق بیز بو آرزی نی باشقا بیر ماجالا ساخلایاراق باش اوجا و قوجا ائلیمیزین آغ ساققال بالاسینا جان ساغلاملیغی آرزی لایب اونون اوستادلیقلا تبریزلی حکیم قطراندان چئویردیی بیر شعرینین نئچه بیتینین اوخوماغین سیزین له پایلاشماق ایسترد یم. دئمه لی یم قطران بو قصیده نی هجری ۴۳۴ ینجی ایلده تبریزده باش وئرن دهشتلی زلزله یه عاید قوشموشدور. آرتیریرام بو ترجمه لر ائله اوستاد هریسی یه یاراشیر و اوستاد هریسی ایسه ترجمه لره و ماراقلی دیر کی شعرلر و اوستاد ایسه آذربایجانا یاراشیرلار. عومرونون بیش میش چاغلارین کئچیرن اوستاد لارا عشق اولسون.

۸۳/۶/۳۰

فضل دریاسی

ادبیات خادمی اوستاد هریسی نین یادنامه سی